



थिमी टाइम्स

Thimi Times WEEKLY

साप्ताहिक



Scan & Watch Yor Mobile

वर्ष १८ अङ्क २८ ने.सं. ११४५ चिल्लाख्व त्रयोदशी फागुन २८ गते बुधबार, २०८१ 12 March 2025, Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

राजावादीको गतिविधिविरुद्ध सत्ता र प्रतिपक्ष एक ठाउँमा

काठमाडौं । राजतन्त्रको अवसान भएको १७ वर्ष पछि देशमा आएको लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्थाले जनतामा नैराश्यताको अनुभूति गराएपछि अहिले आम जनमानसमा बर्तमान राजनीतिक दलहरु प्रति वितृष्णा जागेको छ । यस विषयमा राजनीतिक दलका नेता, कार्यकर्ता लगायत सबै जानकारी रहेको अवस्था छ । तर पनि देशमा राजनीतिक दलका नेताहरुले १७ वर्षसम्म पाले पालो राज्यसत्ताको उच्च शासन तहमा बसेर राज्यभोग गरे । तर राज्यको संरचनामा कुनै फेरबदल भएन । साथै विगतका राजाकालिन परम्पराहरु यथावत कायमै राखिएका छन् । विगतमा भिभिआइपीहरुको आगमनमा आम जनताले भोग्नु पर्ने सास्ती गणतन्त्रकालमा पनि कायमै रहेको छ । यस्तै हिजो सत्तामा बस्नेहरुबाट आज जनताले व्यहोर्नु पर्ने बेथितहरु आज पनि कायमै रहेको अनुभूति आमजनमासमा छ । अझ विगतमा भन्दा बेथिति, विकृति, भ्रष्टाचारलगायतमा राज्यपक्षबाट नीतिगत बेथितिहरुले उब्जाएको कारक तत्वकै कारण पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहले गत फागुन ७ गते प्रजातन्त्र दिवसको अवसर पारेर



दिएको सन्देशले राजावादीहरु उत्साहित बनेको थियो । जसको कारण सोमबार उनलाई पाखराबाट काठमाडौं आउने क्रममा त्रिभुवन विमानस्थलमा स्वागत गर्दै न्यालीसहित ज्ञानेन्द्रलाई निर्मलनिवास लैजाने कार्यक्रम तय गरेका थिए ।

अहिले गणतन्त्र पक्षधर राजनीतिक दलहरु प्रति जनतामा देखिएको असन्तोषका कारण एकाएक राजतन्त्रको पक्षमा माहोल बनेको देखाउन राजावादी दल राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) कम्मर कसेर लागेको छ । अन्य दलको साथ नभए पनि उग्रराष्ट्रवादको एजेण्डा लिएर अभियान थालेका दुर्गा प्रसाईंको टीम पनि यसमा लागेको छ । यस्तोमा प्रमुख दलका नेताले भने आपत्ति जनाएका छन् ।

नेकपा एमाले अध्यक्ष

तथा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली, नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवादेखि प्रमुख प्रतिपक्षी दलका नेता एवं नेकपा (माओवादी केन्द्र)का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'समेतले आपत्ति जनाएका हुन् । गणतन्त्र, संघीयता, समावेशिताजस्ता परिवर्तनका मुद्दामा आँखा लगाए पूर्वराजाको सुविधा खोस्नेसम्मको चेतावनी दलका नेताहरुले दिइरहेका छन् ।

देशमा गणतन्त्रवादीविरुद्ध राजतन्त्रवादीहरु सक्रिय भइरहेका बेला पछिल्लो चुनावबाट उदाएको चौथो ठूलो दल राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) भने मौन छ । रास्वपा आफ्नो अध्यक्ष रवि लामिछानेले विरुद्ध वर्तमान सत्तारुढ दलहरुबाट अनावश्यक रुपमा कानुनी भ्रमेलामा फसाउने कार्य गरेको तर

आफ्नै दलका कार्यकर्ताहरुको लागि भने उदार रहेकोले पनि लोकप्रियताकै नाराका आधारमा उदाएको कान्छो दल रास्वपा तत्काल कुनै पनि नखुलेको हुनसक्छ । रास्वपाका कार्यवाहक प्रवक्ता मनिष भ्रा परम्परागत दलले नागरिकलाई डेलिभरी दिन नसकेको 'फ्रस्टेसनको एजेण्डा'लाई राजावादीले बोकेको बताउँछन् ।

'८ महिनामा शक्तिशाली सरकार भनिएको दुई ठूला दलहरुको सरकारले रवि लामिछाने, बालेन साह, कुलमान घिसिङलाई तह लगाउने, स्टेडियममा मान्छे कुट्नेसम्मका काम भए । नागरिकलाई डेलिभरी दिने काम भएनन्,' भन्नाले भने, 'दुईतिहाइको दम्भ मात्रै भयो । सबैतिर फ्रस्टेसन देखिएको छ । फ्रस्टेसन सेतो कागज होइन, केही एजेण्डा लिएर कोही आउँछन् । यो एजेण्डामा राजावादी आए । रास्वपाले यसरी नै बुझेका छ ।' पूर्वराजाको पक्षमा प्रदर्शन गर्न पाइने भए पनि आफूहरु अहिलेको व्यवस्थाविरोधी नभएको भन्ना बताउँछन् ।

'पूर्वराजाको समर्थक हुन पाइन्छ । पूर्वराजालाई नेता मान्न पाइन्छ । राजाले हजारौं, लाखौं र करोडौं मान्छे सडकमा उतार्न सक्छन् । तर, यो सबै संविधान र कानूनको परिधिभित्र रहेर हुनुपर्छ । राजेन्द्र लिङ्देन र कमल थापाहरुले मिलेर निर्वाचनमा दुईतिहाइ ल्याउने र संविधान संशोधन गर्ने क्षमता हासिल गरेर देखाए हुन्छ,' भन्नाले भने, 'तर, रास्वपा संविधान, बाँकी पेज ७ मा

भक्तपुरमा मनाइने अनौठो होली पर्व सुरु



भक्तपुर । काठमाडौंको वसन्तपुर दरवार परिसरमा रङ्गीचङ्गी कपडा सहितको ध्वजा छत्र आकारको लिङ्गो ठड्याएपछि भने होलीको शुरुआत अनौठो रुपमा गरिने प्रचलन रहेको छ । नेपाल मन्दल पनि भनिन्छ । यहाँ बाँकी पेज ७ मा

एकसय चिनियाँ फोटोग्राफर काठमाडौंमा !



काठमाडौं । नेपालको कला, संस्कृति, सम्पदा र पर्यटनको दृश्याङ्कनका लागि चिनियाँ 'फोटोग्राफर'को एक सय सदस्यीय टोली नेपाल भ्रमणमा आएको छ । चाइना-नेपाल फ्रेन्डशीप फोरम, नेपाल पर्यटन बोर्ड र राष्ट्रिय फोटो पत्रकार समूहको संयुक्त आयोजनामा हुने 'लेन्स अन नेपाल १०० चिनियाँ फोटोग्राफरद्वारा नेपालको कला, संस्कृति, सम्पदा र पर्यटनको दृश्याङ्कन' कार्यक्रमअन्तर्गत उक्त टोली सोमबार नेपाल आएको हो । नेपाल भ्रमणमा आएका चिनियाँ फोटोग्राफरको टोलीलाई स्वागत गरिएको छ । टोलीलाई सांसद उर्मिला माझी, नेपाल पर्यटन बोर्डका बाँकी पेज ७ मा

संविधानमा “समाजवाद उन्मुख” लेखेर समाजवाद नआउने प्राध्यापकहरुको जिकिर



काठमाडौं । नेपालमा सामन्तवाद विरोधी पूँजीवादी जनवादी क्रान्ति सम्पन्न भैनसकेको त्रिभुवन विश्वविद्यालयका प्राध्यापक डाक्टर जगदीशचन्द्र भण्डारीको भनाइ छ । त्यसैले, संविधानमा समाजवाद उन्मुख लेख्नेमा समाजवाद नआउने उनले जिकिर समेत गरे ।

अर्थ राजनीतिका विश्लेषक तथा लेखक डीपी ढकालको पुस्तक 'समाजवादी क्रान्तिका दुई चरण'बारे त्रिभुवन विश्वविद्यालय परिसरमा बिहीबार आयोजित परिचर्चा कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै प्राडा भण्डारीले

भने, "देश समाजवादतर्फ हुन्थ्यो भने सर्वहारा वर्गको नेतृत्वमा जनवादी अधिनायकत्वको अवस्था हुन्थ्यो र मिसन ८४ भन्दै कम्युनिष्टहरु रुँदै कराउँदै हिड्नुपर्ने अवस्था हुँदैनथ्यो ।"

प्राडा जगदीशचन्द्र भण्डारी समाजवादी क्रान्तिसँग

जोडिएका अनुभव र आफ्नो वैचारिक दार्शनिकीकरण मार्फत लेखक ढकालले समाजवादी क्रान्तिका लागि गुन लगाएका भएपनि मार्क्सवादमा समाजवादी क्रान्तिका दुई चरण भनेर व्याख्या नगरिएको उनले बताए । समाजवादको चरण नहुने भन्दै उनले सिधै जनवादी अधिनायकत्व बाँकी पेज ७ मा

र सर्वहारा अधिनायकत्वमा जोड दिए ।

कार्यक्रममा त्रिविका सह प्राध्यापक डा रमेश पौडेलले समाजवादी राजनीतिक अर्थशास्त्रमा समाजवादी क्रान्तिका दुई चरण पुस्तकले बहस छेडेको बताए ।

डा रमेश पौडेल समाजवादी नेताहरुको विचार र व्यवहारले समाजवादी आन्दोलनमा समस्या देखिएको र नेताहरु सामुहिक सिद्धान्तले निर्देशित नभई व्यक्तिगत विचारले निर्देशित हुँदा आन्दोलनको भविष्य व्यक्तिकेन्द्रित हुन पुगेको उनले खुलासा गरे ।

सिद्धान्तलाई सत्तामा पुगेपछि बिसर्गे र कार्यान्वयन नगर्ने अवस्थाले समाजवादमा पुग्ने अवस्था नहुने उनले स्पष्ट पारे ।

राज्यले उत्पादनमा लगानी नगर्दा नेपाली रैथाने बस्तु तथा सेवा विस्थापित हुन पुगेका र यसले समाजवादलाई असर पुर्याएको उनले दावी गरे । उनले सर्वहारा वर्गको अधिनायकत्व शब्दावलीमै समस्या रहेको र त्यसलाई फरक ढंगले परिभाषित बाँकी पेज ७ मा

थोत्रो राजतन्त्र किन ?

● कुमार लघु, स्वरूप

२०३६ सालमा मै राजा फाल्गु आन्दोलन थालेको हामीलाई थाहा थियो । यसैको क्रममा बहुदल छान्ने फि निर्दल छान्ने भनेर राजाको तर्फबाट व्यवस्था छान्ने जनतालाई मौका आयो । सत्ताधारीहरुले पासा फाले । जनताले संघर्ष गरेर आएको चुनावमा आफ्नो अधिकार उपयोग गरे । सत्ताधारीहरुले चुनावमा भेलि गरेर निर्दललाई बहुमत आएको दावा गरि निर्दललाई कायम गरे । त्यति बेला पञ्चायत व्यवस्था थाम्यो । राजा त्यतिबेला पनि थामेको थियो । फेरि ०४६/४७ सालमा बलियो आन्दोलन गरे । आन्दोलनले जनताको बलले राजावादीहरु पासाको गोटी फेरि फाले बहुदलको घोषणा गरेर नेता

कार्यकर्ता र जनतालाई छल्यो । राज्यसत्ता राजाकै हातमा रहयो । जनतालाई दमन शोषण देशको कुनाकुनामा कायम नै थियो । दलहरु दल खोलेर आ-आफ्नो स्वार्थमा लाग्यो । चुनावबाट दलहरुले बहुमत ल्याएर संसद कब्जा गरे । जनतालाई लोपा ख्वाउँदै वर्तमानको गठबन्धनको दलले पालो पालो गर्दै शासन सत्तामा हाली मुहाली गरी रमायो । सत्तामा भुण्डिएर आ-आफ्ना स्वार्थ पूर्ति गरिरह्यो । यो मैले सरसर्ति जानकारी मात्र गरेको छु । तथ्यगत तिथिमीतीहरु अलि गहिरोर लेख्नु पर्ने हो । हालको समय र परिस्थितीसम्ममा आउनलाई धेरै क्रान्तिकारी जनताको छोरछोरीको ज्यानको बलिदानको कुरो गरेर साध्य छैन । धेरैको जीवन लिला समाप्त पा-यो । जेलनेल नेता कार्यकर्ता र समर्थकको समय बर्बाद प-यो ।

पञ्चायत सरकारले अकालमा ज्यानलियो । सान वेलैमा उद्देश्य राख्ने हो । राजा सामान्तवर्गबाट आएको हुन्छ । जनतालाई मिठो र चिलो शब्दले घसेको हुन्छ । राजाहरु जनताको निम्ति चिप्नो शब्दले घसेर जनतालाई माया गरेको कुरामा सोभो जनता विश्वास गर्छन् । राजा र राज्यसत्ताले कहिले जनताको निम्ति बोलको कुरा पूरा भएको छैन । खाली आश्वासनमै अडाएको हुन्छ । वर्तमानमा राजाको आवश्यकता छैन । राजा र राजपरिवारको कदमको समय ०४७, ०६२/०६३ सालमै समाप्त भएको जनतालाई थाहा छ । अब दलले नै जनताको नेतृत्व गरेको छ । दलले सक्रिय भूमिका निभाउन नसकेकोले मात्र जनता रिसाएर पुरानै कपडा लाउँछु भनेर बाँकी पेज ७ मा

भिजिट भिसाको आवरणमा महिला तस्करी



काठमाडौं । भिजिट भिसाको आवरणमा सुरक्षाकर्मि, अध्यागमन र नेपाल एयरलाइन्सका कर्मचारीको मिलेमतोमै मानव तस्करी हुने गरेको विषय खुलेको छ । काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालयको अनुसन्धानमा यस्तो देखिएको प्रहरी स्रोतको दावी छ भिजिट भिसामा हुने मानव तस्करी नरोकिएपछि प्रहरी प्रधान कार्यालयले त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा मानव वेचबिखन तथा अनुसन्धान व्युरो नै खटाए पनि त्यसलाई पूर्ण रुपमा नियन्त्रण गर्न नसकिएको स्वयम प्रहरी बताउछ । विमानस्थलबाट भिजिट भिसामा दुबईमा मात्रै दैनिक २५० जनाभन्दा धेरै मानव तस्करी हुन थालेपछि व्युरोले डेढ वर्षअघिबाटै टोली परिचालन गरे पनि अध्यागमन कर्मचारीले विरोध गरेपछि फिर्ता भएको थियो । तर, पछि अनुसन्धानमा खटिएको प्रहरीले अध्यागमनकै कर्मचारीको मिलेमतोमा भिजिट भिसामा मानव तस्करी हुने गरेको फेला पारेपछि पुनः व्युरोको टोली परिचालन गरिएको थियो ।

त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमाल स्थलबाट ओमन हुदै कुवेत, दुबई , साउदी अरबिया, कतार, सिरिया, इराक, बहराइनमा नेपाली महिलाहरुको तस्करीको क्रम निरन्तर बढी रहेको छ ।

दुबई सरकारले भिजिट भिसामा कडाई गरेपछि नेपालका विभिन्न ट्राभल एजेन्सीहरुले ओमनलाई ट्रान्जिट प्वाइंट बनाएर मानव तस्करी गर्ने गरेको प्रहरीले बताएको छ । नेपालका विभिन्न एलाइन्स कम्पनीहरुको संलग्नतामा मानव तस्करी गर्ने गरिएको छ । कुवेत एयरवेट र जजिरा एयरवेजमा विशेष गरि मानव तस्कर हुने गरेको पाइएको छ ।

काठमाण्डौबाट कुवेत, कुवेतबाट कतारको टिकट जारी भए पनि विचमा कुवेत ट्रान्जिट भएकाले ति महिलाहरु कुवेत मै बाहिर निस्कने गरेका छन । यसमा

एयरलाइन्सको मिलेमतोमा मानव तस्करी हुने स्रोतको दावी छ । २०७३ सालबाट खाडी मुलुकमा महिलालाई घरेलु कामदारको रुपमा जान सरकारले रोके पनि दिन प्रतिदिन महिलाहरु खाडी मुलुकमा दैनिक जसो विभिन्न माध्यमबाट गैर कानुनी रुपमा तस्करीको शिकार भैरहेका छन । विशेष गरेर ग्रामीण क्षेत्रका महिला एवम किशोरीहरुलाई रोजगारीको प्रलोभनमा तस्करी गर्ने गरिएको छ ।

सरकारले भिजिट भिषामा जानको लागि ६ बुद्धे मापदण्डलाई आधार बनाएर काठमाण्डौका विभिन्न ट्राभल एजेन्सीले महिलाहरुलाई खाडी मुलुकमा पुर्‍याइरहेका छन । सरकारले जारी गरेको ६ बुद्धे मापदण्ड २०८० माघ १० गते देखि लागु हुने गरि भिजिट भिषा तथा पर्यटक भिषामा विदेश यात्रामा आवश्यक कागजपत्रहरु विवरण तोकेको भएपनि त्यसलाई नै नक्कली बनाउने गरिएको छ ।

प्रहरी स्रोतका अनुसार दुबईमा मात्रै कम्तीमा दैनिक २५० महिलाको तस्करी हुन्छ । जसका लागि प्रयोग हुने भिजिट भिसा हो । पहिला भिजिट भिसामा दुबई जानका लागि प्रहरी रिपोर्ट, १२ कक्षा पास गरेको शैक्षिक प्रमाणपत्र, वैक स्टेटमेन्ट अनिवार्य गरिएको थियो । तस्कर समूहले यस्ता कागजात नक्कली बनाएर पठाउने गरेको थियो । जसमा अध्यागमनका कर्मचारीसंग पनि सेटिड मिलाउनुपर्थ्यो । अहिले भिजिट भिसामा जान चाहनेका लागि होटेल बुकिङ, जहाजको टिकट र भिसा भए पुग्छ । जसमा विगतमा जस्तो धेरै खर्च पनि नलाग्ने भएकाले तस्करी थप सहज भएको छ । तस्करले सहजतामा खेलेर मानव तस्करी गरिरहेका छन् ।

नेपाल सरकारले २०८० माघ १० देखि लागु हुने गरि गरिएको भिजिट भिषाको कार्यविधिमा टेकेर विभिन्न दलाल, ट्राभल एजेन्सीले मानव तस्करी गर्नको लागि

नेपाली महिलालाई खाडी मुलुकमा अवैधानिक रुपमा पठाइरहेको छ । यस ६ बुद्धे मापदण्डमा दुईतर्फी हवाई टिकट नक्कली हुने गरेको तथ्य फेला परेको छ । यसमा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलका एयरलाइन्सका कर्मचारीहरु प्रत्यक्ष रुपमा विभिन्न ट्राभल एजेन्सीका सञ्चालक, मानव तस्कर गर्न सघाउने दलालसँग प्रत्यक्ष संलग्नता भई एकतर्फी मात्र हवाई टिकटमा बोडिड पास जारी गरि महिलाहरु पठाउन संलग्न भएको र विभिन्न टाभल एजेन्सीका सञ्चालकसँग एकजना महिला पठाउन एयरलाइन्सका कर्मचारीले १० हजार सम्म रकम असुल्ने गरेको यसमा दुईतर्फी टिकटमा एकतर्फी टिकटमा बोडिड पास जारी गरिने र रिटन टिकट नक्कली बनाउने गरिएको पाइएको छ ।

मापदण्डमा अनिवार्य रुपमा ५०० डलर हुने भनिएता पनि ५०० अमेरिकी डलर विना नै एयरलाइन्सका कर्मचारीले विना डलर महिलाहरुलाई बोडिड पास जारी गरिने गरिएको छ । यसमा प्रत्यक्ष रुपमा एयरलाइन्सका कर्मचारीको संलग्नता भएको हुनसक्ने आशंकाहरु प्रशस्तै रहेका छन । भिजिट भिषामा भ्रमण अवधिभर होटल बुकिङ गरेको प्रमाण वा होटल बुकिङ नभई आफन्तसँग रहने भएका एकाघरका तिन पुस्ते नाता खुल्ने सम्पूर्ण प्रमाणहरु नक्कली हुने होटल बुकिङ विभिन्न अनलाईनबाट नक्कली बनाउने गरिएको छ । यी सबै मापदण्डलाई टेकेर भिजिट भिषामा दैनिक जसो २०० जना महिलाहरुको मानव तस्कर हुने गरिएको छ । यसमा अध्यागमन विभाग, गृह मन्त्रालय, विभिन्न एयरलाइन्सका कर्मचारी सबैको संलग्न भएको आशंका गर्ने ठाउँ रहेका छन जसलाई नियन्त्रण गर्ने दायित्व गृह मन्त्रालयको छ ।

भिजिट भिषामा सरकारले लचिलो मापदण्ड बनाएर नेपाली महिलालाई घरेलु कामदारमा पठाइरहेको कारण नेपालीहरुले प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा विभिन्न समस्या भोग्नुपरेको छ । श्रम स्विकृति लिएर पठाउनु पर्नेमा भिजिट भिषामा पठाएकोले ति महिला कति गए, कहाँ गए, के गर्दै छन भन्ने यकिन तथ्याडक सरकारी निकायसँग नहुने भएकाले यो भिजिट भिषालाई कडाई गरि जान चाहने इच्छुक महिलालाई श्रम स्विकृती प्रदान गरि खाडी मुलुकमा महिलालाई घरेलु कामदारमा पठाउदा सरकारसँग

एकिन तथ्याडक हुने भएकाले सो बमोजिम गर्न जरुरी छ ।

खाडीमा २०७३ देखि हाल सम्म २ लाख नेपाली महिला घरेलु कामदारमा अवैधानिक रुपमा गएको पाइएको छ । अवैधानिक रुपमा ति महिलाहरु जादाँ सरकारसँग यकिन तथ्याडकसमेत छैन । ती महिलाको विभिन्न तरिकाले शारिरिक, यौन तथा श्रम श्रोषण भोग्नु परेको छ । यसमा गृह, श्रम मन्त्रालयको ध्यान जान जरुरी छ ।

नेपालको त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल प्रयोग गरि नेपाली महिलाहरु पहिलो चरणमा नेपालबाट भिजिट भिषामा बाहिर जान्छन । त्यसपछि एयरपोटबाट ओमन, कतार, संयुक्त अरब इमिरेट निस्किएपछि तिनीहरुले घरेलु कामदारको भिषा प्राप्त गर्दछन अनि ओमन इराक, दुबई कुवेत जाने र घरको काममा लगाउने गरेका छन । एजेन्टहरुले तिनीहरुलाई भिजिट भिषाको नाममा बेचिरहेका छन । यस प्रक्रियामा नेपालका एयरपोर्टका कर्मचारीलाई प्रति व्याक्ति ४० देखि ५० हजार रुपैया सम्म अनाधिकृत रुपमा रकम दिइन्छ । यसले समग्र गतिविधि अपराधिक र गैर कानुनी रुपमा काम गर्न सहयोग गर्दछ । नेपाल सरकारद्वारा २०७३ वाट घरेलु कामदारमा खाडीमा पठाउन रोकिए पनि यस्तो प्रकारको मानव तस्करहरुले यी क्रियाकलापलाई दिनहु १५० देखि २०० जनाको हाराहारीमा पठाउने गरेका छन । यस्तो क्रियाकलाप रोकथामको लागि अझै प्रभावकारी कदम चालेको देखिन्न ।

यसले नेपाली महिलाहरुको सुरक्षा, सम्मान र नेपालको कानुनको खिल्ली उठाएको बुझिन्छ । यसमा नेपाल सरकार र सम्मानिय प्रधानमन्त्रीको ध्यान जान जरुरी छ । यसरी महिलाहरु तस्करी हुदाँ नेपालको कूटनितिक सम्बन्धमासमेत खलल पुर्‍याउने छ साथै नेपाल प्रति बाहिरी देशले हेर्न दृष्टिकोणमा दरार आउने छ । साथै नेपाली पासपोर्टलाई समेत असर पर्ने देखिन्छ । भिजिट भिषामा मानव तस्करीमा सघाउने काठमाण्डौ उपत्यकाका टाभल एजेन्सीहरुका सञ्चालकलाई छानविन गरि कानुनी कारवाही गर्ने गरि कानुनी दायरामा ल्याउने वातावरण सरकारी संयन्त्रबाट कार्यविधि नै बनाएर गर्न जरुरी छ । नेपालमा मानव वेचबिखन व्युरो भएपनि व्युरोको कामकाजमासमेत उल्लेखिय भुमिका प्राप्त गर्न नसकेको आभास श्रमिकहरुले गरेका छन ।

विनायकमा चौथो एसक्युसी स्कूल कन्भेन्सन



भक्तपुर । समय सापेक्ष पाठ्यक्रम अनुसार पठनपाठन गराउँदै आएको विनायक शिक्षा निकेतनले यही २०८१ फागुन २३ गते चौथो Student Quality circle स्कूल कन्भेन्सनको आयोजना गरेको छ । विद्यालयका प्रिन्सिपल सुरेन्द्र विक्रम प्रजापतिको अध्यक्षतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रम मास्टर ट्रेनर तथा मध्यपुर हब कोअर्डिनेटर प्रेमप्रसाद निरौला, मास्टर ट्रेनरहरु उत्तरकुमार सुब्बा र तुल्सीहरी प्रजापतिको आतिथ्यतामा सम्पन्न भएको थियो ।

कक्षा ४ देखि ९ सम्मका १२ वटा सर्कल सहभागी रहेको उक्त कन्भेन्सनको मुख्य उद्देश्य विद्यार्थीहरुलाई हरेक समस्या समूहमा पहिचान गरी त्यसको समाधान आफै कसरी गर्न सकिन्छ र त्यसका लागि के कस्ता टुल्स र विधिहरु प्रयोग गर्न सकिन्छ । कसरी विद्यार्थीलाई असल र स्मार्ट बनाउने भन्ने रहेको सहायक प्रिन्सिपल निरौलाले जानकारी दिए ।

। त्यक्रमको समापन समारोहमा बोल्दै विद्यालयका संस्थापक प्रिन्सिपल प्रजापतिले विद्यार्थीहरुको सर्वाङ्गीण विकास, वाकपटुताको विकास तथा असल ,चरित्रवान, दक्ष र नेतृत्व क्षमता वृद्धि गर्न तथा हरेक क्रियाकलाप समूहमा गर्न सिकाउने उद्देश्य राखी विगत ६ वर्षदेखि कोसकै रुपमा एसक्युसीलाई पठनपाठन गराउँदै आएको र जसले विद्यार्थीहरुलाई पढाइका साथै अन्य क्षेत्रमा सफल बनाउन प्रयत्नरत रहेको कुरा बताए ।

हिमाल एकेडेमीको २१ औं वार्षिकोत्सव सम्पन्न



भक्तपुर । हिमाल एकेडेमी स्कुलले आफ्नो २१ औं वार्षिकोत्सव तथा सम्मान कार्यक्रम-२०८१ सम्पन्न गरेको छ । वागमति प्रदेश सरकारका स्वास्थ्य मन्त्री किरण थापाको प्रमुख आतिथ्यमा कार्यक्रम सम्पन्न भएको हो ।

कार्यक्रममा बोल्दै मन्त्री थापाले वागमति प्रदेशका जनतालाई स्वास्थ्य सेवाको स्तरोन्नति गर्न आफू प्रतिबद्ध रहेको जिकिर गर्दै २०८० सालको एसईईमा ४ जिपिए ल्याउन सफल विद्यालयका विद्यार्थी विपिना मिश्रलाई सम्मान पत्र प्रदान गरेका थिए । साथै मिश्रलाई स्कुलका प्रमुख प्रदिप थापाले पच्चीस हजार नगद पुरस्कारसमेत प्रदान गरे ।

वार्षिकोत्सव कार्यक्रममा विद्यालयका विद्यार्थीहरुले आ-आफ्नो प्रतिभा प्रस्तुत गरेका थिए । कार्यक्रममा बोल्दै भक्तपुर जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख ईश्वर थापाले विद्यार्थीलाई शैक्षिक ज्ञानका साथै सीपका लागि समेत जोड दिनुपर्ने बताए । कार्यक्रममा प्याव्सन भक्तपुरका अध्यक्ष राजन कस्पल, समाजसेवी मदन धिमिरे, कान्तिपुर पत्रिकाका सहायक सम्पादक राजेन्द्र बस्नेत, नेपाल पुस्तक व्यवसायी संघ भक्तपुरका उपाध्यक्ष महेश थापा लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

सोही अवसरमा विद्यालयको प्रगति र भावी योजनाबारे स्कुलका प्रिन्सिपल प्रदीप थापाले २०७२ को भूकम्प र २०७७/२०७८ को कोभिड-१९ को जटिल परिस्थितिमा अभिभावकहरुको सहयोगको उच्च कदर गरे । विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्यामकृष्ण थापाको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रमका एसईई व्याच २०७६ देखि २०८० सम्मका १४६ विद्यार्थीहरुलाई सम्मान र मायाको चिनो प्रदान गरिएको विद्यालयकी संयोजक प्रतिक्षा केसी थापाले जानकारी दिइन् ।

संघीयता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र, समाजाुपातिक प्रतिनिधित्व, धर्मनिरपेक्षता, जातीय सद्भाव र व्यवसायिकताका लागि

गुप्तज्ञेय साप्ताहिक सुम्निमा THE SUMNIMA NATIONAL WEEKLY

प्रत्येक सोमवार नियमित रुपमा प्रकाशित भइरहेको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखवार खोजी खोजी पढौ ।

होली गार्डेन स्कूलको ४२ औं वार्षिकोत्सव सम्पन्न



भक्तपुर । मध्यपुर थिमि नगरपालिका वडा नं. ६ बाहाखावजारस्थित होली गार्डेन इग्लिस सेकेण्डरी स्कूलले आफ्नो ४२ औं वार्षिकोत्सव सम्पन्न गरेको छ । विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष नरगोविन्द शंखदेवको सभापतित्वमा आयोजित कार्यक्रमको उद्घाटन मध्यपुर

थिमि नपा ६ का वडाध्यक्ष ज्ञानदास प्रजापतिबाट भएको थियो ।

विद्यालयका प्रधानाध्यापक रत्नमान शंखदेवले विद्यालयको वार्षिक प्रगति विवरण पेश गर्दै समयसापेक्ष प्राविधिक शिक्षा प्रदान गर्न स्कूलले डिजिटल बोर्डका माध्यमबाट अध्यापन गराउनुका

साथै गणित प्रयोगशालामार्फत गणित अध्यापन गराउँदै आएको जानकारी दिए । कार्यक्रमका सभापति नरगोविन्द शंखदेवले शिक्षाको गुणात्मक विकास, विस्तार र व्यवहारिक शिक्षाको लागि शिक्षाकर्मि, बुद्धिजिवि, जनप्रतिनिधि सबैको साथ र सहयोगका साथ अघि बढिरहेको

जानकारी दिए ।

कक्षा एसकेजीको अध्ययन पुरा गरेका विद्यार्थीहरुलाई दीक्षित गरिएको उक्त कार्यक्रममा नर्सरीदेखि ९ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीहरुले गीत, नृत्य, कविता, खेल प्रदर्शन मार्फत आफ्नो प्रतिभा प्रदर्शन गरेका थिए । कार्यक्रममा गतवर्षको एसईई परीक्षामा सफल भएका विद्यार्थीहरुलाई सम्मान गरिएको थियो ।

त्यसैगरी विद्यालयमा दुईदशक भन्दा लामो समयदेखि निरन्तर अध्यापनरत शिक्षक रामप्रसाद न्यौपानेलाई चाँदीको सिक्का सहित दिर्घसेवा सम्मान प्रदान गरिएको कार्यक्रम शिक्षिका मेनका श्रेष्ठले संचालन गरेको थियो ।

पब्जीको नयाँ ३.७ अपडेट, नयाँ सुविधाका साथ खेल्न सकिने



एजेन्सी । युवाहरु माझ लोकप्रिय मोबाइल गेमको रुपमा रहेको पब्जी अर्थात् प्लेयर अननोन ब्याटलग्राउन्ड मोबाइलको क्रेज ३.७ अपडेट प्राप्त भएपछि अझ बढ्नेछ । पब्जी खेलाडीहरु नयाँ अपडेटको उत्सुकताका साथ पर्खिरहेका छन् र आशा गरिरहेका छन् कि उनीहरुको पर्खाइ मार्च ७ मा समाप्त हुनेछ ।

ब्याटल रोयाल खेलको अपडेट विश्वव्यापी रूपमा रोल आउट हुने अपेक्षा गरिएको छ । यो नयाँ अपडेटसँगै, पब्जी प्लेयरहरुले धेरै नयाँ सामग्री र सुविधाहरु प्राप्त गर्नेछन् । नयाँ संस्करणले पूर्ण रूपमा

नयाँ गोल्डेन डाइनेस्टी थिम मोड, गेमप्ले एन्हान्समेन्ट, बग फिक्स र अन्य चीजहरुका साथै अतिरिक्त नक्सा पनि ल्याउँनेछ । यो अपडेट आएपछि, खेलाडीहरुले यसलाई गुगल प्ले स्टोर, एप स्टोर र अन्य धेरै प्लेटफर्महरुबाट डाउनलोड गर्न सक्छन् । यद्यपि पब्जी मोबाइल ३.७ अपडेटको लागि रोलआउट मार्च ७ बाट सुरु हुनेछ, तर यसको विभिन्न प्लेटफर्म र क्षेत्रहरुमा चरणबद्ध रिलीजहरु हुनेछन् । अधिल्लो अपडेट जस्तै, एन्ड्रोइड प्रयोगकर्ताहरुले पहिले अपडेट पाउने अपेक्षा गरिएको छ, जबकि आईओएस

प्रयोगकर्ताहरुले केही समय पछि सुविधा पाउनेछन् । पब्जी मोबाइल ३.७ अपडेट: नयाँ अपडेट कसरी डाउनलोड गर्ने इच्छुक खेलाडीहरुले गुगल प्ले स्टोर, एप स्टोर, हुवावे एप ग्यालरी, सामसुड ग्यालेक्सी स्टोर र आधिकारिक पब्जी मोबाइल वेबसाइट मार्फत पब्जी मोबाइल ३.७ अपडेट डाउनलोड गर्न सक्छन् । क्षेत्र अनुसार रोलआउट फरक हुन सक्ने भएकोले नियमित रूपमा अपडेटहरु जाँच गर्न सिफारिस गरिएको छ । १. नयाँ थिम मोड गोल्डेन डाइनेस्टी पब्जी मोबाइल ३.७

अपडेटको साथ आउँदैछ । यसमा, खेलाडीहरुले सुनौलो बालुवाको रहस्यमय साम्राज्य भेट्नुपर्नेछ । यस मोडमा, खेलाडीहरुले तैरिरहेका टापुहरु, विलासी दरबारहरु, अलंकृत ओएसिस, र रहस्यमय घडी टावर भेट्नुपर्नेछ । खेलाडीहरुले यी स्थानहरु अन्वेषण गर्न, लुकेका खजानाहरु र अन्तरक्रियात्मक तत्वहरु पत्ता लगाउन र विशेष खंजरहरु प्रयोग गर्न सक्छन् । थप रूपमा, अपडेटले रोन्डो नक्सा प्रस्तुत गर्दछ, जसले आधुनिक शहरको दृश्यलाई परम्परागत सौन्दर्यशास्त्रसँग मिसाउँछ । यो नक्सामा विलासी शहरहरु, बाँसको जंगलहरु, शान्त तालहरु र तैरिरहेका रेस्टुरेन्टहरु छन् । यसमा एकेएम :४१६ को लागि नयाँ एकेएमको छाला पनि समावेश छ । पब्जी मोबाइल ३.७ अपडेटले नयाँ गेमप्ले मेकानिक्स मात्र प्रस्तुत गर्दैन, समग्र खेलाडीहरुको अनुभवलाई अझ बढाउन सुधारिएको दृश्य प्रभाव, प्रदर्शन सुधार, र बग समाधानहरु पनि समावेश गर्दछ ।

नेवा: समुदायका महिलालाई चेतनशील हुन आग्रह



ललितपुर । नेवा: समुदायका महिलाहरु भाषा, संस्कृति संरक्षणसँगै राजनीतिक रुपमा अघि बढ्न अपरिहार्य रहेको सम्बद्ध व्यक्तिहरुले औल्याएका छन् । ११५ औँ अन्तराष्ट्रिय नारी दिवसको अवसर पारेर बोधिचर्या नेपालले ललितपुर महानगरपालिकाको वडा नं. २१ संगको सहकार्य र छयुलाबुला ज्यास:को सहयोगमा आयोजना गरेको नेवा: समुदायका महिलाको सशक्तिकरणमा चुनौती र अवसर विषयक कार्यक्रममा उनीहरुले सो खाँचो औल्याएका हुन् ।

सो अवसरमा वाग्मती प्रदेश सरकारका सामाजिक विकास मन्त्री हरिप्रभा खड्गी श्रेष्ठले व्यवस्था परिवर्तनका लागि अग्रज महिला नेतृहरुले जस्तो संघर्ष अहिले गर्नुपर्ने स्थिति नरहेको बताउँदै राजनीतिक अधिकारको सदुपयोग गर्न महिलाहरु अघि बढ्नुपर्नेमा जोड दिए । सविधानले दिएका महिला सम्बन्धी अधिकारलाई अभ्यास गर्दै उनले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको निर्वाचनमा महिलाको उम्मेदवारको संख्या बढाउनुपर्ने बताइन् । उनले भनिन् 'चुनावको टिकट लिनेदेखि, अवसर पाएमा काम गरेर

क्षमता प्रमाणित गर्ने अधिकार सविधानले दिएको छ । त्यसका लागि महिला घरबाट बाहिर निस्कनुपर्दछ ।' कार्यक्रममा २१ वडाका अध्यक्ष रविन्द्र महर्जनले नेवा: समुदायमा राजनीतिक दलमा लाग्न नहुने भनेर प्रायको दिमागमा जरो गाडेर बसेको जनाउँदै त्यस्तो सोच परिवर्तन गर्नुपर्ने बताए । 'राजनीतिमा लागेर नै हामी देशको, समाजको अवस्था बदल्ने हो । राजनीति सवै नीति बनाउने ठाउँ हो । राजनीतिमा नलाग्ने हो भने नेवा: समुदाय सरोकार रहेको क्षेत्रको विकास पछाडि धकेलिने छ ।' अध्यक्ष महर्जनले भने ।

स्थानीय राजनीतिककर्मी सुप्रभा शाक्यले समाज र राजनीतिक दलमा विद्यमान पितृसत्तात्मक सोच र संस्कारसंग जुधेर नै महिलाहरु अघि बढ्नुपर्ने बताइन् । 'पार्टीमा महिलालाई टिकट दिँदा चुनाव जित्ने वा नजित्नेमा अनेक शंका गरिन्छ । पार्टी बाहिर राम्रा भन्दा हाम्रा मानिस चाहिन्छ, भन्ने सोच छ । पितृसत्तात्मक सोचको हावी छ । यसलाई चिरेर अघि बढ्नु नै अहिलेको अर्थमा साँचो सशक्तिकरण हुने छ ।'चर्चित गायिका

निशा देशारले नारी शक्तिलाई बुझेर आफ्नो सिर्जना कर्ममा लाग्नुपर्ने बताउनुभयो । विभिन्न अवरोध छिचोल्दै जाने अठोट भएमा महिलालाई जीवनको लक्ष्य पुरा गर्न कसैले रोक्न नसक्ने गायिका देशारको भनाई रहेको छ । हस्तकला उद्यमी सवितासिं महर्जनले महिलाले आ-आफ्नो क्षेत्रमा अघि बढ्दै जाने हो भने विभिन्न अवसरहरुको प्राप्त गर्न सकिने बताइन् । महिलामाथि हुने विभेद, पुरातन सोचले गर्दा महिलालाई अघि बढ्न कठिन भएतापनि त्यसको सामना गर्दै जाँदा नै सशक्त हुने पनि उद्यमी महर्जनको भनाई रहेको छ ।

बोधिचर्या नेपालका अध्यक्ष अनिल शाक्यले महिलाहरु शोषित, पीडित भएसम्म पुरुषहरु सुख र शान्तिपूर्वक बाँच्न नसकिने भन्दै महिलाहरुको क्षमता विकास र विभेद अन्त्यका लागि पुरुषहरुपनि संगसंगै लाग्नुपर्नेमा जोड दिए । नेपाल भाषाका शिक्षिका गंगा बज्राचार्य स्थानीय तहमा नेपालभाषाको माध्यमबाट पढाइने नीतिले भाषा, संस्कृतिमा लाग्ने थुप्रै महिलाहरुलाई अवसर प्रदान गरेको बताइन् । मिस नेवा:- ११४५ उपाधिका विजेता प्रलिशा शाक्यले विना विभेद आफ्नो लक्ष्यमा अघि बढ्न सक्न स्थिति र प्रतिभाको प्रस्फुटन गर्न आत्मविश्वासपूर्वक अघि बढ्नुपर्ने बताए । बोधिचर्या नेपालका कार्यकारिणी सदस्य संगीता शाक्यले महिलाले आफूलाई घरभित्रको काममा मात्र सीमित गर्न नहुने बताइन् ।

सो अवसरमा मिस नेवा:- ११४५ उपाधिका विजेतासहित विभिन्न उपाधि विजेताहरुलाई नेवा: परम्परा अनुसार सगुनका साथ सम्मान गरिएको थियो ।

विनायकमा वार्षिक पुरस्कार वितरण तथा नृत्य प्रतियोगिता



भक्तपुर । विनायक शिक्षा निकेतन इडिलस स्कुलमा २०८१ फागुन २४ गते शनिबार वार्षिक पुरस्कार वितरण तथा नृत्य प्रतियोगिताको आयोजना गरियो । विद्यालयको छत्तीसौं वार्षिकोत्सवको अवसर

पारेर विद्यार्थीमा अन्तर्निहित प्रतिभा प्रस्फुटन गर्ने उद्देश्यले कार्यक्रमको आयोजना गरिएको थियो । काठमाडौं युनिभर्सिटीका शिक्षाविद एवं शोधकर्ताहरु लोकेन्द्र कार्की र मनिराम

घिमिरेको विशेष आतिथ्यतामा भएको उक्त कार्यक्रममा कक्षा १ देखि ३ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको सहभागिता रहेको थियो । विद्यालयका प्राथमिक तहमा अध्यापनरत शिक्षिकाहरुको संयोजनमा आयोजित उक्त कार्यक्रममा बोल्दै विद्यालयका सहायक प्रिन्सिपल प्रेमप्रसाद निरौलाले विद्यालयले स्थापना कालदेखि नै अतिरिक्त क्रियाकलाप, विषयगत क्रियाकलाप तथा एक विद्यार्थी एक सिपको अवधारणामा शिक्षा प्रवाह गर्दै अगाडि बढिरहेको जानकारी गराए । कार्यक्रममा विद्यालयका

संस्थापक प्रिन्सिपल सुरेन्द्रविक्रम प्रजापतिले विविध अतिरिक्त क्रियाकलाप पढाइमा उत्प्रेरणा जगाउने कसी भएकोले विद्यार्थीको सर्वाङ्गीण विकास हुने र आफूभित्रको प्रतिभा प्रस्फुटन गर्ने उचित प्लेटफर्म पाए विद्यार्थी आफ्नो रुचि र क्षमताको क्षेत्रमा आत्मनिर्भर बन्न सक्ने धारणा व्यक्त गरे । सो कार्यक्रममा विद्यार्थी तथा शिक्षक शिक्षिकाहरुले गीत, संगीत तथा नृत्य प्रस्तुत गरेका थिए भने प्रतियोगितामा विजयी विद्यार्थीहरुलाई ट्रफी मेडल र प्रमाण पत्रसमेत प्रदान गरिएको थियो ।

संसारको एउटा यस्तो देश जहा बच्चा जन्माउन अनुमति छैन



एजेन्सी । के तपाईंलाई थाहा छ संसारमा एउटा यस्तो देश छ जहाँ बालबालिकाको लागि एउटा पनि अस्पताल छैन ? ९५ वर्षमा त्यहाँ एउटा पनि बच्चा जन्मिएन ? यस देशको नाम भ्याटिकन सिटी हो । यो त्यही देश हो जहाँ रोमन क्याथोलिक ईसाई धर्मका सबै प्रमुख धार्मिक नेताहरु बस्छन् । भ्याटिकन सिटी विश्वको सबैभन्दा सानो देश हो । यस देशको सबैभन्दा अचम्मलाग्दो कुरा के छ भने यहाँ अहिलेसम्म एउटा पनि बच्चा जन्मिएको छैन । ११ फेब्रुअरी १९२९ मा स्थापित यस देशमा अहिलेसम्म एउटा पनि बच्चा जन्मिएको इतिहास छैन । यो इटालीको राजधानी रोममा अवस्थित छ । भ्याटिकन सिटीमा विवाहको अनुमति छैन भ्याटिकन सिटीका केही नियमहरु अचम्मलाग्दा छन् । भ्याटिकन सिटीमा, नागरिकहरुलाई उनीहरुको धर्मको कारणले विवाह गर्न वा बच्चा जन्माउन अनुमति छैन । त्यसैले यो देश अन्य देशहरु भन्दा फरक छ । भ्याटिकन सिटीमा आमाबाबु बन्न कडा रूपमा निषेध गरिएको छ । यहाँको जनसंख्याको अधिकांश भाग ब्रम्हचारी पुरुषहरु छन् ।

भ्याटिकन सिटीमा बालबालिकाका लागि कुनै अस्पताल छैन भ्याटिकन सिटीमा बालबालिकाका लागि कुनै अस्पताल वा कुनै पनि प्रकारको सुविधा छैन । यस्तो अवस्थामा, यदि कुनै महिला गर्भवती भइन् भने, नियम अनुसार उनले भ्याटिकन सिटीमा बच्चा जन्माउन सकिदैनन् । कुनै महिला गर्भवती छिन् वा बच्चा जन्माउन लागेको थाहा पाउने बित्तिकै, त्यतिन्जेलसम्म उनले भ्याटिकन सिटी छोड्नुपर्छ । जवसम्म उनले बच्चा जन्माउँदैनन् । भ्याटिकन सिटीको जनसंख्या केवल ४९९ जना छ, संयुक्त राष्ट्रसंघको प्रतिवेदन अनुसार भ्याटिकन सिटीमा केवल ४९९ जना बस्छन् । यहाँ शहर भित्र काम गर्ने मानिसहरुलाई मात्र नागरिकता दिइन्छ । पुरुष र महिला दुवैका लागि विशेष ड्रेस कोड छ, जसमा मिनी स्कर्ट, सर्ट र स्लिभलेस ड्रेसहरु पूर्ण रूपमा प्रतिबन्धित छन् ।

ट्रम्पको कर नीतिले विश्व बजारमा हलचल, प्रतिवादमा चीन र क्यानडा



एजेन्सी । युकेनमा तीन वर्षदेखि जारी युद्ध रोक्ने लक्ष्यका साथ साउदी अरबमा मंगलबार युकेनी र अमेरिकी प्रतिनिधिमण्डलबीच वार्ता शुरू भएको छ । अमेरिकी सञ्चारमाध्यम सीएनएनका अनुसार साउदीमा अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्प र युकेनी अधिकारीहरुबीच छलफल शुरू भएको हो । उक्त छलफल सकारात्मक हुँदै गएको बताइएको छ ।

अमेरिकाका विदेशमन्त्री मार्को रुबियोले युकेनको पछिल्लो मनस्थितिवारे जानकारी लिन वार्ता आयोजना गरिएको बताएका छन् । पत्रकारसँग कुरा गर्दै उनले भने, 'युकेनले युद्ध समाप्तिका लागि कस्तो तयारी गरेको छ र कुन सम्झौतासम्म पुग्न सक्छ भन्ने जानकारी लिने प्रयोजनका निम्ति वार्ता आयोजना गरिएको हो ।'

उनले यो वार्ताले अमेरिकाले युकेनलाई दिँदै आएको सैन्य सहयोग र खुफिया जानकारीमा लगाइएको रोक कायमै राख्ने या हटाउने निर्णयका लागि निर्णायक हुने बताए । 'युकेनको स्थिति 'सुन्ने मोड'मा छ । अहिले उसले केही भनिहाल्ने परिस्थिति सिर्जना भएको छैन । यो वार्ताको नतिजाले अमेरिका र युकेनबीचको भविष्यको सम्बन्धलाई प्रभाव पार्न सक्छ', रुबियोले भने । केही दिन पहिले अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्प, उपराष्ट्रपति जेडी भेन्स र युकेनी राष्ट्रपति भोलोदिमिर जेलेन्स्कीबीच ह्वाइट हाउसमा भएको तनावपूर्ण भेटघाटपछि, अमेरिका र युकेनले आफ्नो सम्बन्ध सुधार्ने प्रयास गरिरहेका छन् ।

जेलेन्स्कीले यो वार्ताको लक्ष्य शान्ति कायम गर्नु नै हो भनेका छन्, तर उनी यस भेटमा उपस्थित हुने छैनन् । यस वार्तामा अमेरिका र युकेनबीचको सम्बन्धलाई मध्यनजर राख्दै युद्धविरामको सम्भावना र यसले पूर्वी यूरोपमा पार्न सक्ने प्रभावलाई ध्यानमा राखिएको छ । यस वार्ताको नतिजाले युकेन र रूसबीचको युद्ध अन्त्य गर्न मद्दत गर्न सक्ने बताइएको छ । यता युद्ध अन्त्यका लागि अमेरिकाको सक्रियतामा पहल भइरहँदा उता रूसले युकेनमाथिको आक्रमण थप बढाउँदै लागेको छ । युकेनलाई अमेरिकाले दिँदै आएको सैन्य र आर्थिक सहायता पछिल्लो समय रोकिएको छ ।

थिम्बि टाइम्स साप्ताहिक

– छिमेकी तथा आफना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

- प्रेमचन्द

सम्पादकीय

ज्ञानेन्द्र शाहले राजनीतिमा ल्याएको तरङ्ग !

फागुन २५ गते आइतबार राजधानी काठमाडौँमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहको पोखराबाट काठमाडौँ आउने सामान्य घटनालाई पनि निकै अतिरञ्जित रूपमा प्रचार गरियो । मानौ नेपालमा ठूलै परिवर्तन हुन लागेको छ । यसमा विदेशी खासमा भारतीय मिडियासमेत अतिरिजित रूपमा प्रयोग भएको देखियो । काठमाडौँको विमानस्थलदेखि उनलाई निवाससम्म पुर्‍याउन राजावादी दलको रूपमा रहेको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी र शाहको समर्थहरू समेत हजारौँको संख्यामा व्यक्तिहरू सडकमा ओर्लिएको देखिए । विसं २०६५ जेठ १५ गते नारायणहिटी राजदरबार त्यागेका ज्ञानेन्द्र शाहलाई फेरि तेस्रो पटक राजा बनेर श्रीपेच पहिरीने सोखलाई उनका समर्थकहरूले निकै मलजल गरेको देखियो । यसले बर्तमान देशको राजनीतिमा तरङ्ग ल्याएको छ ।

वि.सं. २०५८ १९ गते उनका दाजु राजा वीरेन्द्र शाहको वंशनाशबाट सिंहासनमा पुगेका ज्ञानेन्द्र शाहलाई 'देखिने र सुनिने' राजाको रूपमा स्थापित हुने हतार र हुटहुटीले २०६० माघ १९ गते आफैँलाई नयाँ 'महेन्द्र'का अवतारमा उभ्याए । त्यस बखत संवैधानिक राजाकै रूपमा नैतिकताको आधारस्तम्भ बनेर राजनीतिक दलहरूलाई अनुशासित गर्ने अभिभावकको भूमिकामा रहन सकेको भए नेपालको इतिहास अर्कै हुन्थ्यो । तर उनकै गलत कदमका कारण राजतन्त्रलाई विश्वास नसकिने भन्दै जनताले गणतन्त्र स्थापित गरिसकेका छन् ।

गणतन्त्र स्थापना पछि पुनः राजतन्त्रका लागि संघर्ष गर्नु भनेको उल्टो बाटो हिड्नु हो । जुन सम्भव छैन । यहाँ राजाको नामबाट गणतन्त्र प्राप्तीका लागि संघर्ष गरेका बर्तमान सत्ता साभेदार र प्रमुख प्रतिपक्षी राजनीतिक दलहरूको जनतामा अलोकप्रियताको स्थितिलाई आफ्नो पक्षमा पाउँ आउने निर्वाचनको लागि आधार तयार गर्ने रणनीतिका रूपमा ज्ञानेन्द्र शाह प्रयोग हुन सक्दछ । अर्थात्, ज्ञानेन्द्र शाहका लागि अब लड्नु वा नलड्नुमा कुनै तुक छैन ।

नेपालमा बारम्बार जनताले लोकतान्त्रिक शक्तिहरूलाई सत्तामा पुर्‍याउँदा पनि राजनीतिक दलका नेताहरू जनताप्रति जिम्मेवार भएर काम गर्न नसकेको तथ्य कसैबाट लुकेको छैन । राज्यको कुनै पनि निकायमा राजनीतिक दलको सदस्यता नभएको व्यक्तिले प्रवेश पाउने अवस्था छैन । राज्यले प्रदान गर्ने सेवा र सुविधासमेत राजनीतिक दलका नेता तथा कार्यकर्ताले सहजीकरण नगरेको अवस्थामा जनताले उपभोग गर्न पाउने अवस्था छैन ।

दलहरू जनमुखी नभएर कार्यकर्तामुखी भएका छन् । यस्तो अवस्थामा कसैले पनि राजनीतिक नेतृत्वको विरोधमा भन्दा उचाले राज्यको काम कारबाहीबाट निराश जनताले त्यस्तो समूहलाई साथ दिन पुग्छन् । स्थानीय निर्वाचनमा बालेन, हर्कजस्ता स्वतन्त्र उमेदवारले मत पाउनुको कारण पनि त्यही हो । संसदीय निर्वाचनमा रवि लामिछाने नेतृत्वको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीले सोच्दै नसोचेको २० सांसद विजयी बनाउन सक्नुको कारण पनि त्यही हो । त्यसैले पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहले आफ्नो जीवनको उत्तरार्धमा राजनीतिक शक्ति पुनःप्राप्तिका लागि जुन संघर्ष अधि बढाएका छन् त्यसले उनलाई के फाइदा हुन्छ त्यो समयले बताउनेछ तर त्यसले राजनीतिमा एक ऊर्जा थपेको छ र राजनीतिक दललाई नैतिकरूपमा थप जिम्मेवार हुन सकारात्मक दबाब दिएको छ । राजनीतिक दलका नेताहरूले राजावादीको प्रतिवादमा समय खेर फाल्नुको साटो आत्मसमीक्षा गरी शासन शैली र आफ्नो व्यवहार सच्याउन ध्यान दिनु उचित हुनेछ । नकि शासन व्यवस्थामा आमूल परिवर्तन हुँदा पनि राज्य सञ्चालनमा निषेधको सामन्ती अभ्यास हुँदै आएको छ । काठमाडौँलगायतका सहरमा बेला न कुबेला थोपरिने 'निषेधाज्ञा' यही प्रशासनमा जमेको सामन्ती संस्कारको उदाहरण हो । काठमाडौँमा निषेधाज्ञा लागु गर्नु सामान्य अभ्यासजस्तै भइसकेको छ । प्रशासनिक क्रियाशीलता बढाएर कानुन कार्यान्वयनमा दृढता देखाउनभन्दा निषेधको कवचमा सुरक्षित रहन खोज्ने मानसिकता शासक र प्रशासन दुवै मुक्त हुन जरुरी छ ।

प्रधानमन्त्रीज्यू ! सत्ताको उन्मादले गद्दी फेरिन्छ, बुद्धि फेरिंदैन

● संकेत कोइशाला

कुनै ठाउँमा चार मूर्ख रहेछन् । उनीहरूले उद्यमका लागि पेट्रोल पम्प खोल्ने निधो गरेछन् । आश्चर्य, एउटा गाडी पनि इन्धन भर्न आएनछ । किन भनेर खोज्दै जाँदा थाहा भयो- 'उनीहरूले घरको एक तलामाथि पम्प खोलेका रहेछन् ।' लौ भएन भनेर त्यही ठाउँमा रेष्टुरेन्ट खोलियो । अहँ, त्यसपछि पनि चरोमुसो छिँदैन ! भएछ के भन्दा रेष्टुरेन्ट त खोले तर पेट्रोल पम्पको साइनबोर्ड निकाल्नै बिसिँएछन् । अन्तिम विकल्पमा ती मुखले ट्याक्सीमा आम्दानी देखेर ट्याक्सी किनेछन् । ट्याक्सी चढ्ने ग्राहक खोज्न त्यही ट्याक्सी चढेर चारैजना शहर पसे । ट्याक्सीभरि मान्छे देखेपछि भरिएको ट्याक्सी ठानेर कसैले सोध्ने दरकार नै राखेन ।

नेपालमा भएका पटक पटकका राजनीतिक क्रान्ति यिनै मूर्खहरूको व्यवसाय जस्तै बन्यो । कोही पोखरा, कोही महेन्द्रनगर, कोही भ्भापा पुग्ने राजनीतिक स्वार्थ बोकेका नेताहरू सार्वजनिक खपत र पदीय स्वार्थका लागि एउटै गाडीमा चढेर यात्रा आरम्भ गर्ने गरेका छन् । जब मुग्लिन आइपुग्छ, त्यसपछि माथापच्ची सुरु हुन्छ । गाडी एउटा छ, दावी सबैको । गाडीको हातमा स्टेयरिङ त छ, दिशानिर्देश छैन । त्यो गाडी कुन उद्देश्यका लागि गुडेको छ भन्नेमा सबैभित्र अलमल र संशय छ ।

हाल मुलुकमा क्रियाशील संविधान त्यही गाडीजस्तै बन्यो । ३ करोड जनताको भावना बोक्नुपर्ने संविधानले प्रोजेक्ट पेपरभन्दा माथिको औकात बोक्न सकेन । देश 'भागशान्ति जय नेपाल' बन्नुको परिणाम त्यही अप्राकृतिक कर्मको खेल हो । कागजमा लेखिएको नियमभन्दा स्वधर्म सर्वाधिक ठूलो कानून हो । खाना खाए अघाइन्छ भनेर कतै लेख्न पर्दैन । जाडोमा तातो र गर्मीमा चिसोको चाह सबै जात, समूह र भूगोलका मानिसलाई हुन्छ भन्ने सत्य कुनै नियमले बाँधिने विषय होइन ।

सत्ता र शक्तिको उन्माद मदिराको मातभन्दा उखरमाउलो हुन्छ । त्यसमाथि प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीभित्र व्याप्त आत्मरतिको रसायनले मानिस त के प्रकृतिका नियम फेर्नेसम्मको धृष्टता प्रदर्शन गर्छ । उनले सूर्य उदाउने- अस्ताउने समय, वेदका ऋचा, रुखको रङ्ग, पानीको बग्ने धर्म, हावाको गति, महाभारत, रामायणका कथा फेर्ने घोषणा गरिदिन सक्छन् । ओलीले चाहे भने सुपर्णखालाई सीता र रावणलाई रामको ओहोदा दिन सक्छन् । कृष्णलाई अर्जुनको कारिन्दा घोषणा गरिदिन बेर लगाउँदैनन् । भीष्म पितामह,

द्रोणाचार्य, कृपाचार्यजस्ता पात्रलाई देशद्रोही करार गर्न सक्छन् । 'हट केपी वा' भनेर दुर्गेश थापाले एउटा मञ्चमा हल्ला गरिदिने हो भने उनी स्वरसम्राट उपाधिका हकदार हुनसक्छन् । प्रशंसाको रोग लागेपछि त्यसको उपचार हुँदैन ।

नमान्नेको हकमा संविधान कागज हो । आफूभित्रको विवेकले त्यसको सम्मान गर्ने हो । मदिरालयमा सजाएर राखिएका मदिरा आफैँ भगडा गरेको कसले देखेको छ ? एउटा बोटलले अर्को बोटललाई किमार्थ हिराउँदैन । पुस्तकालयमा राखिएका वेद, कुरान, बाइबल, त्रिपिटक जुधेर आफ्नो महत्ता प्रदर्शन गरेको कसलाई थाहा छ ? जब मानिसको विवेकमा विको लाग्छ, यिनै अमूर्त वस्तुलाई आधार बनाएर जुधाउने काम हुन्छ । 'तँ ठूलो' र 'म ठूलो' घृणित खेल हुन्छ । सबै धर्मावलम्बीका मानिसलाई गर्मीमा चिसो र जाडोमा तातो प्रिय हुन्छ । हो, यही प्रियपन धर्म हो । मानव सेवा, मानव एकता नै त धर्म हो । जुन धर्म, जुन भूगोलमा भए पनि जब मानिस तुप्त हुन्छ, त्यसपछि उसको ओठबाट मन्द मुस्कान छरिन्छ । यो मुस्कान यस धराका सबैले बुझ्ने भाषा हो । संसारका सबै धर्म, सबै राजनीतिक दर्शनले खोजेको स्वर्ग भनेकै हाँसो हो । राजनीति भनेको ३६५ दिन नै सेवाको ढोका बन्द नगर्ने सर्त स्वीकार्नु हो । यो अविराम जनताको सेवाबाट निसृत हुन्छ । जब पद, प्रतिष्ठा र नाफाको दाउपेच सुरु हुन्छ, त्यो घडीमा राजनीति व्यापारमा अनुवाद हुन्छ । हामीले तय गरेको यात्राले अन्ततः पुगिने धोका नगरी नै हो । काठमाडौँबाट पोखराका लागि छुटेको गाडी मुग्लिनबाट त्रिशूली पार नगरी नारायणगढतर्फ लागेपछि पुग्ने भ्भापा, नत्र महाकाली हो । जाँड, भाड, धतुरो खाएको तालमा यात्रा तय गरेपछि गन्तव्य धरापमा पर्नु स्वाभाविकै हो ।

एक टन सिद्धान्तको तुलनामा एक ग्राम कामको धेरै महत्व हुन्छ । मेलम्चीको पानी धारा धारामा नियमित गरिदिए धेरै प्रश्नको उत्तर त्यसले दिन्छ । कमसेकम तीन करोड जनताले आँखा चिम्लेर एक गिलास शुद्ध पानी ख्वाउने राजनीतिको केन्द्रीय एजेण्डा कहिले बन्ला ? ट्याक्सीमा मिटर छ, तर त्यो चल्दैन । सृष्टि चलाउने सरकार प्रमुख आउँदा ट्याक्सीको मिटर चलेन । १२ सय तिरेर विराटनगरबाट काठमाडौँ पुगिन्छ, त्यहाँबाट गन्तव्य पुग्न ट्याक्सीमा त्यति नै पैसा खर्चिनु पर्छ । यो घोडाभन्दा अधि बग्गीको अवस्थामा कहिले परिवर्तन आउला ? मोवाइल सबैका हातमा पुर्‍याएर लत बसाउन त सरकार सफल भयो । तर

रिचार्ज गर्ने आम्दानीको श्रोत के हो ?

जिब्रोमा नून बोकेर तरकारी चाख्ने राजनीतिक संस्कारले पुस्तौनी घर गर्दा हरेक राजनीतिक परिवर्तन चटक बन्दै आए । राजनीतिक स्वतन्त्रताले कसैको पेट भरिन्न । न त क्रान्तिले आगो वाल्छ । आगो बाल्न त सानो भए पनि आगोकै फिल्लो चाहिन्छ । एउटा विद्वानका लागि मूर्खको प्रश्न सर्वाधिक ठूलो विश्वविद्यालय हो । त्यस्तै सबैथोक भएर पनि व्यवस्थापन हुन नसकेको भूगोल सफल राजनेताका लागि चिह्न हो । यो सत्य नबुझेर जब नेताको बोली, वचन व्यवहार नै मूर्खको कोटीमा अनुवाद हुन्छ, त्यसको दुष्परिणाम धरामा उभिएकादेखि गर्भमा रहेकाले समेत भोग्नु पर्छ ।

अरू हिँडेको बाटो हिँड्ने नेता नभएर पथिक हो । नेताले बाटो बनाउने हो । बाटो नभएको ठाउँमा पाइतालाको डोब छोड्ने नेता कहिल्यै मर्दैन । अमेरिकी तत्कालीन राष्ट्रपति अब्राहम लिङ्गनलाई सोधियो- 'तपाईँ सामान्य जुत्ता सिलाउनेको छोरो कसरी अमेरिकाको राष्ट्रपति हुनुभयो ?' उनले मुस्कुराएर जवाफ दिए- 'मैले पाइला पाइलामा आफ्नै परीक्षा लिएँ । हरेक असफलताबाट केही सिकें । त्रुटि सुधार्दै, नयाँ बाटो पहिल्याउँदै गएँ । सफलताको सूत्र पुस्तकमा नभई मेहनतमा हुन्छ भन्ने सत्य आत्मसात गरें ।'

सुख र सामान्य सोचले परिवर्तन सम्भव छैन । पागलपन र वैराग्यले विकासको ढोका खोल्छ । त्यसैले नेतागणहरू चटक नभएर पागल बन्न अपरिहार्य छ । देश चलाउने योग्यता के हो ? पारखीहरू भन्छन्- 'खाँटी कूटनीतिज्ञ त्यो हो, जो महिलाको जन्मदिन सम्झन्छ तर उमेर सम्झँदैन ।' जसले विश्वमा परिवर्तन ल्याए, आरम्भका दिनमा तिनीहरू इतिहासका प्रहसन पात्र भए । सन् १६०० मा गणितज्ञ एवं खगोलविद् गिआर्दानो ब्रुनोले पृथ्वी बाहिर जीवन हुनसक्ने नवीन विचार ल्याए । उनलाई धर्मको खिलाफ बोलेको भन्दै रोमको मध्य शहरमा जिउँदै जलाइयो ।

मानव बस्तीको खोजीमा समुद्री यात्रामा निस्कने बहस चल्दा क्रिष्टोफर पागल बनाइए । यस्तै चार्ल्स डार्विनले मानवलाई बाँदरको सन्तानभन्दा समाजले मगज खुस्कएको भन्दै जीवनभर अपमान दियो । ओर्भिल राइट र विल्बर राइटले आकाशमा उड्ने परिकल्पना गर्दा रोयल सोसाइटीका अध्यक्षले उडाउनु उडाए । डिज्नेल्याण्डको प्रस्ताव ल्याउँदा वाल्ट डिज्नेलाई घरकै सदस्यले पागलको उपमा दिए । विना तार सूचनाको

एजेण्डा ल्याउने मार्कोनीको खेदो खनेर त्यो बेलाको समाज वर्षौं थाकेन । हो, यस्तै पागल बन्ने हाम्रो पालो कहिले हो ?

भगवानले त भगवानको विशेषण पाउन थुप्रै अग्निपरीक्षा पास गर्नुपर्छ भने मानिसको के कुरा ? विश्वका प्रख्यात सङ्गीतज्ञ मोजार्टसँग बाल्ने दाउरा थिएन, न त लगाउने न्यानो कपडा नै । यहाँसम्म कि खुट्टामा लगाउने मोजा हातमा लगाएर उनी सङ्गीत सिर्जना गर्थे । खान नपाएर कलिलो उमेरमै कुपोषणले बितेका मोजार्टले छोटो समयमै आफूलाई विश्वभर अमर बनाए ।

चार्ली च्याप्लिनले बाउआमाले छोडेर गएपछि सडकमा मागेर आफ्नो प्राण धाने । कालान्तरमा विश्व विख्यात हास्यकलाकारको ख्याति यिनको नामसँगै जोडियो । असह्य दुःखको पीडा खप्न नसकी विश्व प्रसिद्ध लेखक म्याक्सिम गोर्कीले आफ्नो ज्यान आफैँ लिए । यतिका पीडाका शूलबीच पनि मानिसले अमरत्वको झण्डा गाडेका छन् । आफूमाथि पीडा हावी हुन नदिएर सुन्दर जीवनको सूत्र फेला पारेका छन् भने हामी दुःखको लेस नपाएकाहरूलाई कर्मको यज्ञ गर्न के ले छेकेको छ ?

परिस्थितिले नभई मनस्थितिले टुट्छ मान्छे । यो धरामा रहेका हरेक मानिसको खाने थाल र जिन्दगीको हाल अलग छ । जर्निमँदाको खाट र मर्दाको घाट अलग छ । वास्तवमा आफ्नो को हो ? त्यो देखाउने हक समयलाई मात्र छ । गल्तीको जिम्मेवारी नलिने मानिस कहिल्यै अधि बढ्न सक्दैन । उज्यालोमा मात्र सबैले साथ दिने हुन्, अँध्यारोमा त आफ्नै छायाँले पनि छोडिदिन्छ । कहिल्यै नभुलौँ, फूल बाँड्ने मान्छेको हातमा सुगन्ध पनि बस्छ । सत्य नबुझी अनुमान गर्नु दुःखी हुनुको प्रमुख कारण हो । कोही कसैको न पछि, न अधि नै लाग्न जरुरी छ । नेतृत्वका लागि विश्वास गरेको पात्र नालायक निस्कियो या आफूले नेतृत्व गर्दा अरूले विश्वास गरिदिएनन् भने हालत के हुन्छ ? त्यसैले यात्रा समदूरीमा गरेर बाको सट्टा साथी बन्नुस प्रधानमन्त्रीज्यू । बाटो हिँड्दा प्रकाश भेट्नु भएको छैन भने आफैँ बत्ती भइदिनुस् । आस्थाले बालिएको दियो हावाले मात्र निभ्दैन । तेल निखिएर पनि निभ्छ । तेल नभएर बत्ती निभ्नु भनेको तपाईँभित्रको आयतन खुम्चनु हो । एउटा असल र कर्मशील नेताले मात्र आशा, कल्पना र विश्वासको त्रिवेणी निर्माण गर्न सक्छ । मुखमा फिँज निकालेर अन्टसन्ट बोल्ने काम त रत्नपार्कको ओखती बेच्नेले पनि गर्छ । खबरहब

गणतन्त्रवादी शक्तिहरूबीच व्यापक मोर्चाबन्दी आवश्यक



सर्लाही । नेपालमा संघीयता, गणतन्त्र, धर्मनिरपेक्षता र समावेशी लोकतन्त्रलाई कमजोर बनाउने षड्यन्त्र तीव्र भइरहेको वर्तमान परिस्थितिमा गणतन्त्रवादी दलहरू एकताबद्ध भएका छन् ।

नेपाल संघीय समाजवादी पार्टी, बहुजन एकता पार्टी नेपाल, नेपाल जनजागृति पार्टी र नेपाल सद्भावना पार्टी लगायतका शक्तिहरू बीच नयाँ मोर्चा गठन गर्दै, पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहद्वारा गरिएका प्रतिगमनकारी गतिविधिहरूको कडा विरोध गरिएको छ ।

सर्लाहीको नवलपुरमा सम्पन्न बैठकमा पार्टीका शीर्ष नेताहरू उपस्थित रहेर साझा एजेण्डा तय गर्ने, मोर्चाको सांगठनिक संरचना बनाउने र बृहत् महागठबन्धन निर्माणका लागि पहल गर्ने निर्णय गरेका छन्। मोर्चाले पूर्वराजाले राज्यबाट प्राप्त विशेष सुविधा खारेज गर्न सरकारसँग माग गर्दै, संघीय लोकतान्त्रिक व्यवस्था विरुद्ध कुनै पनि प्रतिगमन प्रयासलाई कडा प्रतिरोध गर्ने चेतावनी दिएको छ।

बैठकमा मोर्चामा सम्मिलित नेपाल संघीय समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष तथा पूर्वगृह राज्यमन्त्री मोहम्मद रिजवान अन्सारी, बहुजन एकता पार्टी नेपालका अध्यक्ष हरिनन्दन कुमार रंजन, नेपाल जन जागृति पार्टीका अध्यक्ष डि.पी. सहनी निषाद, नेपाल सद्भावना पार्टीका अध्यक्ष राम कुमार महतो सहभागी बैठकले गठबन्धनलाई अबैध बढी शक्तिशाली र विस्तारित बनाउनेमा एकमत थिए ।

बैठकमा सहभागी नेताहरूले पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहको पछिल्ला गतिविधिप्रति गम्भीर चिन्ता व्यक्त गर्दै, राजसंस्थालाई पुनःस्थापना गर्ने प्रयासहरूलाई पूर्ण रूपमा अस्वीकार गर्ने घोषणा गरे । उनीहरूले लोकतान्त्रिक सरकारले नै राजसंस्थालाई पोषण गर्ने प्रवृत्ति अविलम्ब बन्द गर्नुपर्नेमा जोड दिए ।

मोर्चाले सरकारलाई सम्बोधन गर्दै पूर्वराजालाई सरकारले दिइरहेका विशेष सुविधा तुरुन्त खारेज, संघीयता, गणतन्त्र, धर्मनिरपेक्षता र लोकतान्त्रिक उपलब्धिहरूको रक्षा, राजसंस्था पुनर्स्थापित गर्न खोज्ने कुनै पनि असंवैधानिक गतिविधि रोक्न आग्रह गरेको छ ।

गणतन्त्रवादी शक्तिहरूबीच व्यापक मोर्चाबन्दी बनाई संविधानको रक्षा गर्नु पर्ने भन्दै अंसारीले भने, “संघीयता कार्यान्वयनमा चरम लापरवाही भइरहेको छ । मधेशी, दलित, आदिवासी, मुस्लिम तथा उत्पीडित समुदायको अधिकार रक्षा गर्न यो मोर्चा निर्णायक बन्नेछ ।”

यस्तै, हरिनन्दन कुमार रंजनले भने, “बहुजन समाजलाई सधैं पछाडि पारेर नेपाली राजनीति केही जाति, वर्ग विशेषको नियन्त्रणमा राखियो । यो मोर्चाले उत्पीडित वर्गको हक सुनिश्चित गर्नेछ ।”

डि.पी. सहनी निषादले विचार राख्दै “नेपालमा गणतन्त्रको मर्म अनुरूप शासन व्यवस्था अगाडि बढ्न सकेको छैन । समानुपातिक, समावेशी लोकतन्त्र बलियो

बनाउन हामी सशक्त लडाइँ लड्नेछौं ।”

राम कुमार महतोले भने, “गणतन्त्र र संघीयताका उपलब्धिहरू गुम्न दिनेछैनौं । कुनै पनि प्रतिगामी शक्ति सफल हुन पाउँदैन ।”

मोर्चाको नीति निर्माण, सांगठनिक संरचना, तथा कार्ययोजना तय गर्न चार सदस्यीय समिति गठन गरिएको छ, जसमा मधेश प्रदेशका सांसद बिमला अंसारी, राजाराम पासवान, भुजेन्द्र सहनी र डा. कृष्ण चन्द्र प्रसाद साह सदस्य रहेका छन् ।

संविधान संशोधन गरी विभेदकारी प्रावधान हटाउने, संघीयता प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नीति निर्माणमा दबाव दिने, मधेशी, दलित, आदिवासी, मुस्लिम र उत्पीडित वर्गको हक सुनिश्चित गर्ने, पूर्ण समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली लागू गराउने र शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारीमा उत्पीडित समुदायको पहुँच बृद्धि गराउने, राजसंस्थावादी तथा प्रतिगमनकारी शक्तिहरूको विरोध गर्दै गणतन्त्रको रक्षा गर्ने जस्ता उद्देश्यसहित गठबन्धन घोषणा गर्ने तैयारी भइरहेको छ ।

बैठकमा चैत्र २३ गते जनकपुरधाममा बृहत् घोषणा सभा गर्ने निर्णय गरिएको छ । सो अवसरमा मोर्चाका नेताहरू, बुद्धिजीवी, सामाजिक अभियन्ता, पत्रकार, तथा गणतन्त्र समर्थक नागरिकहरू सहभागी हुनेछन् ।

नयाँ राजनीतिक धुवीकरणको संकेत दलबीचको मोर्चा निर्माण नेपाली राजनीतिक परिदृश्यमा नयाँ धुवीकरणको संकेत हो । यो केवल चुनावी तालमेलका लागि नभई, संघीय लोकतान्त्रिक व्यवस्थालाई संस्थागत गर्दै उत्पीडित वर्गको सशक्त राजनीतिक उपस्थिति सुनिश्चित गर्ने अभियान हो भन्दै नेताहरूले तैयारीलाई तिव्र बनाएको छ ।

मोर्चाले पूर्वराजाको प्रतिगमनकारी रणनीति असफल बनाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै, लोकतन्त्रलाई सुदृढ बनाउन अन्य समान विचारधाराका दलहरूसँग सहकार्य गर्ने स्पष्ट पारेको छ। चैत्र २३ गते जनकपुरमा हुने घोषणा सभा, संघीय लोकतान्त्रिक शक्तिहरूको एकताको ऐतिहासिक क्षण बताएका छन् ।

लायन्स गभर्नरका लागि भक्तपुरका प्रजापतिको उम्मेदवारी



भक्तपुर । लायन्स क्लबको आगामी वैशाख १३ गते राजधानीमा हुने तेस्रो वार्षिक महाधिवेशनमा द्वितीय भाइस डिष्ट्रिक्ट गभर्नर पदका लागि भक्तपुरका लायन गोकुलप्रसाद प्रजापतिले उम्मेदवारी दर्ता गराएका छन् । उनको यो हालसम्मको एकल पहिलो उम्मेदवारी हो । यद्यपि

उम्मेदवारी दर्ता वैशाख १३ गते महाधिवेशनको एकहप्ता अधिसम्म दिन पाइने छ ।

लायन्समा २३ बर्षदेखिका अथक योद्धा समाजसेवी प्रजापति भक्तपुर निवासी हुन् । उनीसँग लायन्सको जोन तथा रिजन चियर पर्सन, डिष्ट्रिक्टका चेयरपर्सन, एरिया तथा चिफ एरिया र उम्मेदवारी

क्लष्टर कोअर्डिनेटर, डिष्ट्रिक्ट क्याबिनेट ट्रेजरर, एलसिआईएफ कोअर्डिनेटर लगायत विभिन्न तहको लिडरशिपमा रहेर काम गरेको सफल अनुभव छ । राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रमाणपत्र तथा विभिन्न पदकहरू प्राप्त गरी सफल अनुभव बटुलिसकेका उनी सरल सहयोगी व्यक्तित्वका धनी पनि हुन् ।

लायन्सको नियम अनुसार यो पदमा विजयी प्राप्त गरे उनी लायन्स अन्तर्राष्ट्रिय अन्तर्गत डिष्ट्रिक्ट ‘जी’ को सर्वोच्च पद डिष्ट्रिक्ट गभर्नरमा पुग्न योग्य हुने छन् । यो भक्तपुरवासीका लागि गौरवको विषय पनि हुनेछ । किनकि लाइन्समा यो चुनावबाट विजयी व्यक्ति एक वर्ष सेकेण्ड भाइस डिष्ट्रिक्ट गभर्नर, अर्को एक वर्ष फफ्ट भाइस डिष्ट्रिक्ट गभर्नर हुँदै तेस्रो वर्षमा लायन्सको सर्वोच्च पद डिष्ट्रिक्ट गभर्नर हुने व्यवस्था छ ।

‘सवैका प्रिय, मेहनती, शालिन, इमान्दार अनि सक्षम व्यक्तित्व भएकाले उनी एक्लो उम्मेदवार पनि हुनसक्छन्, भक्तपुर लायन्स सेवा समन्वय समिति एवं लायन्स क्लब अफ भक्तपुर सूर्यविनायकका प्रेसिडेन्ट लायन विष्णुभक्त माखिल्ले भने, “लायन्सका सर्वकालिन सिपाही भएकाले निर्वाचन भइहालेमा पनि उनको जितको सम्भावना अत्याधिक छ।” उनले आफूहरूको समर्थन पनि प्रजापतिलाई नै

भएकाले लायन मतदाताहरू सँग उनले उनको पक्षमा मत मागे । ‘तेस्रो महाधिवेशनमा लायन्स क्लब अफ भक्तपुर अरनिको क्लबका चार्टर सदस्य सर्वकालिन समाजसेवक प्रजापतिलाई मतका लागि म लगायत हामी पनि सबै मतदाताहरूसँग अनुरोध गर्दछौं, लायन्स क्लब अफ भक्तपुर अरनिकोका क्लब प्रेसिडेन्ट लायन रत्नप्रसाद प्रजापतिको अनुरोध छ ।

लायन्स अन्तर्राष्ट्रिय विश्वव्यापी सेवा गर्ने विश्वकै ठूलो सेवामूलक संस्था हो । व्यवस्था अनुसार लायन डिष्ट्रिक्ट ३२५ ले सम्पूर्ण देशभरको लायनलाई जनाउँछ । त्यसमा पनि डिष्ट्रिक्ट जी ले काठमाडौं, भक्तपुर, बनेपा, धुलिखेल, पनौती, सिन्धुली, रामेछाप, ओखलढुंगा तथा खोटाङका विभिन्न क्षेत्रका लायन्सहरू रहेको डिष्ट्रिक्ट हो । यसमा ती क्षेत्रका क्लबहरूमा रहेका लायन्सहरू मतदाता रहने व्यवस्था रहेको छ । वैशाख १३ गते यसैको महाधिवेशन हुन लागेको हो ।

महाधिवेशन काठमाडौंको राष्ट्रिय सभागृहमा हुने जनाइएको छ । उनी सँगसगै लायन्स अन्तर िष्ट्रियको इन्टरनेशनल डाईरेक्टर ईन्डोर्सी पदका लागि काठमाडौं डिल्लीबजारका पाष्ट डिष्ट्रिक्ट गभर्नर लायन सुदर्शनधर प्रधानाङ्गले पनि उम्मेदवारी दिएका छन्

तामा वा स्टील ? पानी पिउनको लागि कुन बोटल राम्रो हुन्छ ?

एजेन्सी । पानी हाम्रो स्वास्थ्यको लागि धेरै महत्त्वपूर्ण छ र यसलाई पिउने तरिका पनि उत्तिकै महत्त्वपूर्ण छ । पछिल्ला केही वर्षहरूमा, तामा र स्टीलका बोटलहरू तिनीहरूको गुणस्तर र स्वास्थ्य लाभका कारण धेरै लोकप्रिय भएका छन् । यी बोटलहरूमध्ये कुन बोटल स्वास्थ्यको लागि बढी फाइदाजनक छ भन्ने प्रश्नहरू प्रायः उठ्ने गरेको छ । तामा र स्टील दुवै बोटलका आ-आफ्नै फाइदाहरू छन्, तर तपाईंलाई कुन राम्रो हुन्छ भनेर जान्नु उत्सुक लागेको होला । तामाका बोटल - यसको फाइदा के हो ?

आयुर्वेदिक दृष्टिकोणबाट तामाका भाँडाहरू अत्यन्तै लाभदायक मानिन्छन् । तामाको भाँडोमा राखिएको पानीले प्राकृतिक रूपमा एन्टी-ब्याक्टेरियल गुण प्राप्त गर्छ । तामामा अद्वितीय गुणहरू हुन्छन् भन्ने विश्वास गरिन्छ, जसले व्याक्टेरिया मार्न र शरीरलाई हानिकारक तत्वहरूबाट बचाउन मद्दत गर्दछ । तामाको भाँडोमा राखिएको पानी पिउनाले पाचन प्रणालीमा सुधार आउँछ, आन्द्राको स्वास्थ्यमा सुधार आउँछ र शरीरबाट विषाक्त पदार्थहरू बाहिर निकाल्न मद्दत गर्छ ।

तामाको भाँडोमा राखिएको पानीमा एन्टिअक्सिडेन्ट प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ, जसले शरीरका कोषहरूलाई जोगाउँछ र बुढ्यौलीको प्रक्रियालाई सुस्त बनाउँछ । यो थाइराइड र हार्मोनल सन्तुलन कायम राख्न पनि उपयोगी छ र मानसिक स्वास्थ्यमा पनि सकारात्मक प्रभाव पार्न सक्छ । पानीलाई तामाको भाँडोमा ६-८ घण्टासम्म राखिन्छ, त्यसपछि यो पानी स्वास्थ्यको लागि फाइदाजनक हुन्छ ।

यद्यपि, समय समयमा तामाको बोटल सफा गर्नु धेरै महत्त्वपूर्ण छ । यसलाई कागती र नुन वा भिनेगरले धुनुपर्छ, ताकि भित्र फोहोर जम्मा नहोस् र अक्सिडेशनको प्रक्रिया पनि सुस्त होस् । यसलाई राम्ररी सुकाएपछि मात्र प्रयोग गर्नुपर्छ ।

स्टीलका बोटल - यसको फाइदा के हो ? स्वस्थ रहनको लागि स्टीलका बोटलहरू पनि राम्रो विकल्प मानिन्छन् । यसमा रासायनिक तत्वहरू हुँदैनन् र न त पानीलाई प्रदूषित गर्छन् न त यसको स्वाद नै परिवर्तन गर्छन् । स्टेनलेस स्टीलमा खिया लाग्दैन र यो लामो समयसम्म टिक्ने, बलियो र सुरक्षित हुन्छ । यसबाट बनेका बोटलहरू वातावरणको लागि पनि राम्रो मानिन्छ किनभने स्टेनलेस स्टील १००% पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने हुन्छ ।

यसबाहेक, स्टीलका बोटलहरू सफा गर्न धेरै सजिलो हुन्छ र दाग र गन्धको प्रतिरोधी हुन्छ । यी बोटलहरूमा इन्सुलेशन हुन्छ, जसले पानीलाई लामो समयसम्म चिसो वा तातो राख्छ । यद्यपि, केही स्टीलका बोटलहरूमा निकल हुन्छ, जसले केही मानिसहरूमा एलर्जी निम्त्याउन सक्छ । त्यसैले, स्टीलको बोटल किन्दा यो उच्च गुणस्तरको छ वा छैन भनी सुनिश्चित गर्नु महत्त्वपूर्ण छ ।

राम्रो विकल्प के हो? यदि तपाईं आयुर्वेदिक फाइदाहरू र एन्टिमाइक्रोबियल गुणहरू खोज्दै हुनुहुन्छ भने, तामाको बोटल तपाईंको लागि उपयुक्त हुन सक्छ । तर यदि तपाईं लामो समयसम्म टिक्ने र वातावरणमैत्री बोटल चाहनुहुन्छ भने, स्टीलको बोटल एक राम्रो विकल्प हुन सक्छ ।

निडसेवाको आयोजनामा आर्चरी खेल



काठमाडौं । राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति अपाङ्ग स्व-रोजगार महिला संघ नेपालको आयोजनामा आर्चरी (धनुवाण) खेल कार्यक्रमको आयोजना गरेको छ । सोमबार ललितपुरस्थित द वेस्ट आर्चरीको सभाहलमा एक कार्यक्रमको आयोजना गरि अपांगता भएका व्यक्तिहरूको खेल क्षेत्रमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले आर्चरी खेलको विषयमा जानकारी सहित खेल खेलाएको थियो । ११५ औँ अन्तराष्ट्रिय महिला दिवसको अवसरमा आयोजित उक्त खेलमा अपांगता भएका युवावर्गहरूको सहभागिता रहेको थियो । उक्त कार्यक्रमको उद्घाटन नेपाल पाराओलम्पिक कमिटि नेपालकी अध्यक्ष राधा घलेले धनुवाण हानेर गरेको थियो ।

पिएच इन्टरनेशनलको सहयोगमा नेपालमा पहिलोपटक पारा आर्चरी कार्यक्रमको आयोजना भएको हो । सो अवसरमा उनले कार्यक्रमलाई संबोधन गर्दै महिलाहरूको सशक्तिकरण सोचेजस्तो नभएको बताए । २१ औँ सताब्दीमा पुग्दा व्यवस्था परिवर्तन भएपनि अवस्था परिवर्तन हुन नसकेको भनाई राख्दै उनले खेलको माध्यमबाट पनि आफ्नो भविष्य बनाउन सकिने बताए । अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई खेल क्षेत्रमा सक्रिय भएर लाग्न सके राम्रो भविष्य बनाउन सकिने धारणा व्यक्त गरे । अध्यक्ष घलेले राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा पनि प्रतिस्पर्धा गर्न सकिने हिसाबबाट तयारी गर्न समेत सुझाव दिए ।

कार्यक्रमका अध्यक्ष तथा निडसेवा नेपालकी अध्यक्ष गंगा छत्त्याल नयाँ स्थापित राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति अपाङ्ग स्व-रोजगार महिला संघ नेपाल स्व-रोजगार गरेर बसेका अपांगता भएका महिलाहरूको उत्थान साथै खेल माध्यमबाट पनि उजागर गर्ने उद्देश्यले कार्यक्रमको आयोजना गरेको बताए । उनले निडसेवाले संस्था स्थापना पछिको पहिलो कार्यक्रम नै खेलकुदसंग केन्द्रीत गरेर आयोजना गरेकोले आगामी दिनमा अपांगता भएका व्यक्ति र आदिवासी जनजाति अपांगता महिलाहरूको क्षेत्रमा नयाँ कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्दै जाने जानकारी दिए ।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्का सदस्य तथा तोकान्दो महासंघका अध्यक्ष नन्द बस्न्याल, नेपाल आदिवासी जनजाति अपांग संघका अध्यक्ष खड्ग सारुमगर, राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति अपांग महिला संघ नेपालकी अध्यक्ष जमुना तामाङ, वेस्ट आर्चरीका संचालक तथा प्रशिक्षक नविन श्रेष्ठ, द्विबलचेयर त्रिकेट एसोशियसनका अध्यक्ष टिसुलट्रिम शेर्पा, वुईवुईनकी अध्यक्ष सामान्ता थापा मगरलगायतले अन्तराष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवसको शुभकामना दिदै परम्परागत धनुषवाण खेलको प्रवर्धनल खेल क्षेत्रमा थप नयाँ कदमहरू चाल्ने बताए ।

राजावादीको..

कानून तथा लोकतन्त्रको विरोधमा छैन । हामीलाई अहिलेको दलको कार्यशैली मन परेको छैन । तर, पनि हामी अहिलेको व्यवस्थाविरोधी होइनौं ।’ अहिलेको सरकारले डेलिभरी दिएन भन्ने आक्रोश भएपनि पूर्वराजाको कार्यकाल सुखद् नभएको कार्यवाहक प्रवक्ता भ्ना बताउँछन् ।

राजाको समयमा पनि उत्तिकै बेथिति र भद्रगोल रहेको भन्दै उनले कमजोरीलाई नस्वीकारेको बताए । ‘आफ्ना लागि सबै अनुकूलता हुँदा पनि पूर्वराजाले न राम्रो काम गरे, न पहिले भएको गलत कुरालाई स्वीकारे,’ भ्नाले भने, ‘पूर्वराजाको सबै कुरा उत्कृष्ट थिए भनेर रवीन्द्र मिश्रले भनिरहेका छन्, तर पुरानो इतिहासलाई हेर्दा, अनि अहिलेको टीम र अपिल हेर्दा पूर्वराजालाई हामीले सिरियसली लिएका छैनौं ।’

पूर्वराजा र राजावादीको सक्रियतापछि, सबैभन्दा बढी प्रतिक्रिया जनाउनेमा माओवादी केन्द्र देखिएको छ । महोत्तरीवाट माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डले पूर्वराजालाई ‘इतिहास पछाडि फर्किँदैन, राजतन्त्र फर्काउने सपना नदेख्नु’ भनेर चेतावनी दिएका थिए । राजावादीको सक्रियतापछि, प्रमुख प्रतिपक्षी दल माओवादीले मधेशको हुलाकी राजमार्गमा गरिरहेको ‘ जनतासँग माओवादी’ अभियान स्थगित गरेको छ ।

अभियान स्थगित गरेको दिन शनिवार रौतहटवाट माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डले पूर्वराजाले मुर्खता देखाए अहिले पाएको सेवासुविधा पनि खोस्ने चेतावनी दिएका थिए । ‘मैले पहिले पनि भनेको थिएँ, ज्ञानेन्द्रले विगतमा पनि मुर्खता गरेका हुन् । फेरि पनि अर्को मुर्खता गरे पाएको पनि सबै सखाप नपारुन भन्ने चाहन्छु,’ प्रचण्डले भनेका थिए, ‘ कारवाही गर्नुको सट्टा आरामसँग बस्न दिएर हामी उदार बनेका थियौँ । जवर्जस्ती गर्न खोजिए नेपाली जनतालाई मान्य हुँदैन । पूर्वराजालाई राजनीति गर्न मन लागेको हो भने पार्टी खोले हुन्छ ।’

अभियान स्थगित गरेपछि माओवादीले सबै शीर्ष नेतालाई काठमाडौँ उतारेको छ । शीर्ष नेताहरू काठमाडौँ फर्किएर बैठक गरेका छन् । राजावादीले दबाव बढाइरहेका बेला माओवादीले पनि आफूलाई परिवर्तनकोवाहकको रूपमा उभ्याउने नीति लिएको छ । मुद्दाका रूपमा गणतन्त्रको पक्षमा खरो उत्रिए पनि सरकारलाई थप रक्षात्मक बनाउने नीतिमा माओवादी देखिएको छ । ‘हामीले अरू कुराभन्दा पनि सदन र प्रतिपक्षीलाई बलियो बनाउन खोजेका हौँ । राजावादीको विरोधतिर धेरै ध्यान दिएका छैनौं । हाम्रो अभियान स्थगित हुनुमा राजावादीको विरोधको कुनै साइनो छैन’ माओवादी प्रवक्ता अग्निप्रसाद सापकोटाले भने, ‘तर, हामीलाई राजतन्त्र फर्किन्छ भन्ने लाग्दैन ।’

त्यस्तै प्रधानमन्त्री ओलीले आइतबार सुदूरपश्चिम प्रदेशसभालाई सम्बोधन गर्ने क्रममा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहविरुद्ध आक्रामक रुपमा प्रस्तुत भए । “अहिले संविधान नमान्ने, लोकतन्त्र नमान्ने, कानून नमान्ने, प्रणाली नमान्ने अनौठो प्रवृत्ति देखा पर्न थालेको छ । अस्तित् फागुन ७ गतेको लागि अधिल्लै दिन बेलुका ६ गते नै

पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहले गरेको सम्बोधन सुनेर छक्क लाग्यो । संविधानको पनि कुरा गर्नुहुन्न त उहाँ त । कानूनको पनि कुरा गर्नुहुन्न उहाँ । लोकतन्त्रको कुरा गर्नुहुन्न । प्रणालीको कुरा गर्नुहुन्न । प्रक्रियाको कुरा गर्नुहुन्न ।

‘मलाई साथ दिनोस्, म आउँछु, देश बचाउँछु’ देश के भएको छ ? उहाँहरूका यस्ता अस्थिरताका क्रियाकलापहरूले, अराजक क्रियाकलापहरूले उहाँहरूद्वारा प्रेरित अराजक क्रियाकलापहरूले देश अप्ट्यारोमा पर्दैछ ।

उहाँलाई सुभाब दिन चाहन्छु- एउटा पूर्वराजाको हैसियतले उहाँले त्यति वर्ष पुस्तौनी सत्ता चलाएको हैसियतले उहाँले देशलाई सभ्य सुसंस्कृत ढंगले लोकतान्त्रिक बाटोमा लोकतान्त्रिक विधिबाट संविधान र कानून अनुसार सञ्चालन गर्नुपर्छ भनेर सिकाउनुपर्ने ठाउँमा के चुनावमा साथ माग्या कि ? भोट माग्या कि ? के मागेको ? मलाई साथ देऊ, म आउँछु ! कहाँ आउने उहाँ ? पोलिटिक्समा आउनोस् न हामी त स्वागत गर्छौं त । अराजनीतिमा आउने कि राजनीतिमा आउने ? राजनीतिमा आउने हो भने यो आर वेलकम । आउनोस् । स्वागत छ ।”

त्यस्तै सुदूरपश्चिम प्रदेश सम्मेलनमा सहभागी हुन जाने क्रममा पत्रकारहरूसँगको कुराकानीमा पूर्वप्रधानमन्त्रीसमेत रहेका सभापति देउवाले पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रको शक्ति प्रदर्शनलाई समान्य रुपमा लिएको अभिव्यक्ति दिए । उनले राजतन्त्रको पक्षमा आफूले माहोल नै नदेखेको बताए । राजावादीले आइतबार संधीय राजधानी काठमाडौँमा गरेको प्रदर्शनतर्फ ईंगित गर्दै सोधिएको पत्रकारको प्रश्नको जवाफ दिँदै सभापति देउवाले भने, ‘त्यस्तो मैले केही माहोल देखेको छैन ।’

हिजो काठमाडौँमा अद्भूत प्रदर्शन भयो भन्ने हल्ला छ नि ? भन्ने अर्को प्रश्नमा देउवाले केही अद्भूत नभएको पनि जिर्किर गरे । ‘कहाँ अद्भूत भयो ? केही भएकै छैन नि,’ देउवाको भनाइ थियो ।

महामन्त्री गगनकुमार थापाले नेपाली राजनीतिको विषम् परिस्थितिमा कांग्रेसलाई साथ दिएका नागरिकमा देखिएको असन्तुष्टिलाई राजावादीहरूले उपयोग गर्न चाहेको बताए । उनले सशस्त्र विद्रोहका क्रममा माओवादीबाट लखेटिँदा, तत्कालीन राजा ज्ञानेन्द्र शाहले अधिकार खोस्दा र संविधान सभा विघटन हुँदा कांग्रेसलाई साथ दिएका जनतामा देखिएको असन्तुष्टिलाई राजावादीले उपयोग गर्न खोजेको टिप्पणी गरे ।

‘नागरिकहरूको यो असन्तुष्टिलाई, यो असन्तुष्टिबाट सिर्जना भएको आक्रोशको आगोलाई प्रयोग गरेर एकथरी जसले यो व्यवस्था आओस् भनेर कहिले चाहेकै थिएन, उनीहरू आगोमा रोटी सेक्न चाहन्छन्,’

संविधानमा...

गर्नुपर्ने पनि आवश्यकता औल्याए । पुराना थेउरी रटेर सामाजवाद सजिलो नहुने उनको तर्क छ ।

उनले समाजवादका चरणप्रति सहमती जनाउँदै त्यसका लागि सशस्त्र विद्रोह आवश्यक नभएको बताए । वर्तमान पुस्ता सशस्त्र

विद्रोहवाट थाकेर बसेको बताउँदै उनले यो पुस्ता सशस्त्र विद्रोहको पक्षमा नरहेको ठोकुवा गरेका छन् ।

अर्का सहप्राध्यापक डा गुमानसिंह खत्रीले जनवादी क्रान्ति सम्पन्न भएको भन्ने लेखक ढकालको भनाइ प्रति सहमती जनाएपनि भूमिको पुनर्वितरण नगरिकन र सामन्तवादी श्रम सम्बन्ध कायमै रहेसम्म समाजवादी क्रान्तिको चरणमा पुगिएको भन्ने निष्कर्ष सहि हुन नसक्ने बताए ।

डा गुमानसिंह खत्री देशमा सुदखोर र मिटर ब्याज विरुद्धको आन्दोलन, सहकारी पिडितहरूको आन्दोलन लगायत जनपक्षीय आन्दोलन उठिरहेको र कम्युनिष्टहरूले त्यसको नेतृत्व गर्न नसकिरहेको प्रति उनले आपत्ति जनाए ।

नेपालका कम्युनिष्ट पार्टीहरु सामाजवाद उन्मुख भन्ने भ्रममा वाचिरहेका भएपनि उनीहरु संसदीय अवसरवादमा चुर्लुम्म ढुवेका डा खत्रीको दावी छ । सुधारिएको पंचायत भन्याजस्तै यो सुधारिएको संसदीय व्यवस्था मात्र भएको उनले दावी गरेका छन् ।

यो अवस्थाबाट समाजवादमा पुग्न नसकिने स्पष्ट पादै उनले त्यसका लागि बलप्रयोग अत्यावश्यक रहेको उल्लेख गरे । शासक वर्गबाट शासित वर्गमा स्वामित्व र अधिकार सजिलै हस्तान्तरण नहुने उनले बताए । राष्ट्रिय पुजीको विकास र सामूहिक पुजीको निर्माण बलप्रयोग नगरी नहुने विषय भएका उनको भनाइ छ ।

त्यसैगरी त्रिविक्रै अर्का प्राध्यापक डाक्टर सूर्यबहादुर थापाले समाजवाद आवश्यक रहेपनि कम्युनिष्ट पार्टीबीच यसको बाटोको विषयलाई लिएर टुटफुट भएको बिचार व्यक्त गरे ।

प्राडा सूर्यबहादुर थापा लेखक ढकालले वैज्ञानिक समाजवादकै स्कूलंगबाट समाजवादी क्रान्तिका दुई चरण लेखेको बताउँदै उनले वर्तमान अवस्थामा यसले समाजवादी क्रान्तिका लागि महत्वपूर्ण पूजी थपिएको बताए ।समाजवादका दुई चरण थेसिसका रुपमा अधि बढ्नुपर्नेमा उनले जोड दिएका छन् ।

सो अवसरमा समाजवादी क्रान्तिका दुई चरण पुस्तकका लेखक डिपी ढकालले सनातनी मार्क्सवादी धारामाहरुमा समाजवादको दुई चरण हुन्छ भनेर कसैले पनि नभनेको स्वीकार गर्दै आफू आफ्नो अनुभव र अन्तर्राष्ट्रिय समाजवादी क्रान्तिको शिक्षाबाट सो निस्कर्षमा पुगेको जानकारी गराए ।

भक्तपुरमा...

यहाँको तचपालस्थित दत्तात्रय मन्दिर अगाडि रहेको भीमसेन मन्दिरको फल्चामा पुरुष लिङ्गको प्रतीकस्वरुप काठ भुङ्याइएको हुन्छ ।

काठको बीचमा रातो कपडामा योनी आकारमा प्याल परेको हुन्छ । जसमा काठको लिङ्ग छिराएर राखिएको हुन्छ, त्यसलाई हल्लाउँदा काठ कपडामा बाहिरभित्र गर्ने गर्छ । यो लिङ्ग जस्तो देखिने यसको टुप्पोमा थोरै कपास पनि भुण्ड्याइएको छ । यौनसम्पर्क गर्दा विर्यखलन भएको जस्तो देखिने गरी

प्रतिकका रुपमा टुप्पोमा सेतो कपास भुण्ड्याइ राखिएको चित्र स्पष्ट देख्न सकिन्छ ।

भीमसेन गुठीले फागुन शुक्ल अष्टमीका दिन मन्दिरमा राखिएको तीन हात लामो ३० इञ्च मोटो काठबाट बनेको लिङ्ग र कपडाबाट बनेको योनी भुण्ड्याएर राख्ने परम्परा छ । यसलाई स्थानीयले भीमसेनको लिङ्ग र द्रौपदीको योनीको प्रतिकका रुपमा लिने गरेको बताउँछन् ।

यो चित्र हेर्दा अश्लिलता प्रदर्शन गरेको जस्तो देखिए पनि भक्तपुरका बासिन्दा भने यसलाई धार्मिक मान्यताका रुपमा लिँदै आएका छन् ।

यहाँ विहानै देखि भीमसेन र काठको लिङ्ग दर्शन गर्न आउने श्रद्धालुको भिड लाग्ने स्थानीयका अनुसार भीमसेनको लिङ्ग दर्शन गरेमा राम्रो हुने र व्यापार बढ्ने विश्वास रहेको बताउछन् । यो लिङ्गको दर्शन गर्न पुरुष मात्र हाइन महिलासमेत फागु पूर्णिमाको दिनसम्म हरेक दिन बिहान त्यहाँ पुग्ने गर्दछन् । स्थानीयवासी त्यहाँ जान्छन्, लिङ्गको दर्शन गर्छन् र भेटी चढाएर फर्किने गर्छन् ।

भक्तपुरका संस्कृतिकर्मी ओम धौभडेल भीमसेनको लिङ्ग र द्रौपदीको योनीको प्रतीकको दर्शन गरे व्यापार बढ्ने विश्वास रहेको बताउछन् । उनले त्यतिबेला पनि यौन क्रियाकलापको आकर्षण थियो, त्यसमाथि वसन्तऋतुमा मानिसको मात्र नभई चराचुरुङ्गी र पशुपक्षीमा पनि कामवासना हुन्छ भन्ने विश्वासका आधारमा भक्तपुरको यो परम्परा परापूर्वकालदेखि नै चल्दै आएको बताउछन् ।

लिङ्गको दर्शन गर्न बिहानै मन्दिर पुगेकी माइली प्रजापतिले पनि यो आफूले थाहा पाएदेखि नै यसरी राख्ने गरेको बताउछन् । परिवारको सबैमा राम्रो हुन्छ भनेर भेटी चढाएर दर्शन गरेको उनी बताउछन् । उनले भनिन्, “यसरी ढोग्दा सन्तानको सुख र दीर्घायु हुन्छ भन्ने सुनेको छु, पसल पनि राम्रो चल्छ नी ।” यो यौन समागमको प्रतिक मानिने कलात्मक चिह्न भक्तपुरको होली संस्कृति र जीवनशैलीसँग मात्र नभई प्रजनन स्वास्थ्यसँग पनि जोडिएको स्थानीयको भनाइ छ ।

केही वर्षअघिसम्म यो लिङ्गलाई भीमसेनको पाटीमा बाहिर भुण्ड्याउने गरिन्थ्यो र हरेक दिन बिहान भजन गाउँने गरिन्थ्यो । यसरी बाहिरै भुङ्याउँदा महिलालाई हिँडुल गर्दा अप्ठ्यारो भएको गुनासो आएपछि, केही वर्षयता मन्दिरमा रहेको फल्चा भित्र राख्न थालिएको छ । हाल त्यसलाई मन्दिरको माथिपट्टि पहिलो तलामा भुन्ड्याउने गरिएको छ ।

उक्त मन्दिरमा लिङ्ग हेर्न आउने नेपाली नागरिकसँग १० रुपैयाँ र विदेशीसँग ५० रुपैयाँ शुल्क लिने गरिएको छ । भीमसेन मन्दिरमा यही लिङ्गको संरक्षण गर्दै आएकी पुजारी केशरी कपाली यो लिङ्गको संरक्षण गर्न गाह्रो भएको बताउछिन् । उनको भनाइ छ, गाह्रो भए पनि यो त यहाँको परम्परा हो, बचाइराख्नुपर्छ ।

उनी भन्छन्, “यसको संरक्षणमा कसैले चासो दिएन, यो पर्व चलाउन न त भक्तपुर

नगरपालिकाले सहयोग गरेको छ, न गुठी संस्थानले नै । यसको संरक्षणका लागि शुल्क तोके पनि शुल्क तिर्दैनन्, पूजा गरेर ढोगेर पाँच १० रुपैयाँ चढाएर जान्छन्, त्यसैको भरमा कसरी पर्व चलाउनु, परम्परा धान्न नै दिनप्रतिदिन गाह्रो हुँदै गएको छ ।”

यो लिङ्ग हरेक वर्ष संरक्षण गरेर राखेर पर्व चलाउनुपर्ने तर सहयोग भने कतैबाट नआएको गुनासो कपालीले गरिन् । उनी लिङ्ग जोगिए पनि परम्परा भने जोगिएको छैन भन्छिन् । भीमसेनको पाटीमा गाउने गीत, भीमसेनको लिङ्गलाई बजार ढुलाउने परम्परा भने हराउँदै गएको उनी बताउछिन् ।

“भीमसेन देया लज खड्गलो वानला त्याँसे, बिस्युवाने म्वायक सो भायला”-अर्थात् “भीमसेनको लिङ्गले मन लोभियोकी, भाग्न नपर्ने गरी हेर्न आएकी ।” भक्तपुरको दत्तात्रय मन्दिर अगाडिको भीमसेन मन्दिरको पाटीमा प्राय गाउने गरिएको यो गीत हिजोआज सुन्न छाडिएको स्थानीयको भनाइ छ ।

भीमसेन मन्दिरको पाटीमा बसेर भीमसेन गुठीका गायजुले होली पर्व शुरु भएको दिनदेखि पूर्णिमासम्म यो गीत गाएर होलीको आगमन र बिदाइ गर्ने परम्परा अहिले एक किसिमले भन्नुपर्दा हराइसकेको छ । होली पूर्णिमासम्म सात दिनसम्म भक्तपुरमा चल्ने फागु अर्थात् होली पर्व हेर्न र सङ्गीतमा रमाउन स्थानीय सधैं जम्मा भएर गाउने गीत हराएको स्थानीयको भनाइ छ ।

स्थानीय रामप्रसाद प्रजापति भन्छन्, “अहिले यहाँ होलीमा न गीत गाउँछन्, नत यहाँको होली परम्पराको संरक्षण नै भएको छ, यो परम्परा धान्न पनि निकै गाह्रो भएको छ, कसैले सहयोग गर्दैन, न नगरपालिकाले सहयोग गर्छ, न गुठी संस्थानले, यहाँ चढाएको पाँच, १० रुपैयाँले कसरी परम्परा धान्नु ।”

यो लिङ्गलाई दुई जनाले काँधमा बोकेर इनाचो, वाचुटोल, जैला, जगाति, ब्रम्हायणी, च्यामासिंह हुँदै, तचपालस्थित दत्तात्रय मन्दिर वरिपरि रहेको घर र पसलमा घुमाउने परम्परा पनि हराउन थालेको छ । यसरी टोलटोलमा ल्याएपछि भीमसेनको लिङ्गका रुपमा दर्शन गर्ने परम्परा छ । घर र पसलमा घुमाएको लिङ्गलाई भक्तजनले स्पर्श गरी ढोग्ने र दान दक्षिणा दिने गर्दछन् । यसरी घुमाउने वर्षौंदेखिको परम्परा लोप हुने र संस्कृतिमा विकृति पस्ने चिन्ता यहाँका बासिन्दालाई छ ।

“जीवनमा यौन अनिवार्य आवश्यकता हो, यौन अर्थात् यौनजन्य क्रियाकलाप त सिर्जना नै भएकाले भगवानको पालामा पनि थियो र मान्छेको पालामा पनि छ । यौनको आवश्यकता किराफट्याङ्गदेखि पशुपक्षीमा समेत छ । यौनविनाको जीवन अधुरो हुन्छ ।

भीमसेन मन्दिरमा परापूर्वकालदेखि चल्दै आएको यो परम्पराले यौनको महत्त्वलाई अझ फराकिलो पारेको छ”, स्थानीय मोहन श्रेष्ठ भन्छन् । फागुपूर्णिमाको दिन साँझपख दत्तात्रय मन्दिर अगाडिको

भीमसेनको मन्दिरबाट लिङ्ग निकाली एक व्यक्तिले बोकेर ब्रम्हायणी मन्दिरस्थित खोलामा लगेर पखाल्ने र पुनःमन्दिरमा राख्ने परम्परा छ । यसरी मन्दिरबाट खोलासम्म लिङ्ग बोकेर लैजाने व्यक्तिलाई त्यस वर्ष छोरा जन्मन्छ भन्ने जनविश्वास अहिलेसम्म पनि रहेकाले लिङ्ग बोक्न छोरा नहुनेको भीड लाग्ने गर्दछ । लिङ्ग पखालेर भीमसेन मन्दिरमा ल्याएपछि यस वर्षको होली समाप्त हुने गर्दछ ।

भीमसेनको मन्दिरको स्थापना १७औँ शताब्दीमा राजा जगतप्रकाश मल्ल निर्माण गरेको इतिहासमा उल्लेख छ । भक्तपुरको मौलिक शैलीको होलीको प्रचलन त्यही समयदेखि भएको अनुमान गरिएको छ । मल्लकालीन समयमा ने.स.७८१ र ७९२ मा लेखिएका होलीसम्बन्धी गीत पाइएका कारणले यसको थप पुष्टि हुने धौभडेल बताउछन् । वसन्त ऋतुको आगमन फागुन महिनादेखि हुने भएको र यो समय यौन ऊर्जाको समय मानिने भएकाले पनि होली पर्वसँग यसको सम्बन्ध रहेको यहाँका संकृतिकर्मीको भनाइ छ ।

एकसय...

प्रबन्धक सूर्य थपलियाले स्वागत गर्दै चिनियाँ फोटोग्राफरको आगमनले नेपालको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि महत्त्वपूर्ण उपलब्धि भएको बताए । सो अवसरमा स्वागत कार्यक्रममा साङ्गीतिक समूह सुकुर्मले आफ्नो प्रस्तुति दिएको थियो ।

नेपाल भ्रमण वर्ष २०२५ तथा नेपाल-चीन कूटनीतिक सम्बन्धको ७०औँ वार्षिकोत्सवका अवसरमा कार्यक्रम गरिएको जनाइएको छ । कार्यक्रम नेपालको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि एक महत्त्वपूर्ण अवसर हुने फोरमका संयोजक डा कल्याणराज शर्माले जानकारी दिए ।

चिनियाँ फोटोग्राफरले नेपालका विभिन्न पर्यटकीय, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिकस्थलको भ्रमण गर्दै यहाँको प्राकृतिक सौन्दर्य र सांस्कृतिक सम्पदालाई फोटोमार्फत प्रवर्द्धन गर्नेछन् । उनीहरूले फागुपूर्णिमाका अवसरमा विभिन्न स्थानमा रङ्गमय नेपालको फोटो खिच्ने राष्ट्रिय फोटो पत्रकार समूहका अध्यक्ष प्रदीपराज वन्तले जानकारी दिए ।

चिनियाँ फोटोग्राफरले नेपाल भ्रमण गरेर यहाँको संस्कृति, जीवनशैली तथा परम्परागत सम्पदालाई विश्वव्यापी रूपमा प्रचारप्रसार गर्ने छन् । नेपाल-चीन सम्बन्धलाई सुदृढ बनाउन तथा नेपाल पर्यटनलाई नयाँ उचाइमा पुर्याउन यस्ता कार्यक्रमले विशेष योगदान पुर्याउने विश्वास लिएको छ ।

थोत्रो...

नेताहरूलाई सेखी देखाएको हो । यो कुनै जनताको लहर होईन् । बुद्धिमान राजनेताहरू नेपालमा छन् जनताले चिन्ह सकेको छैन । अहिलेका कति नेताहरू स्वार्थमा लागेकोले हो । स्वार्थी नेताहरूलाई पनि जनताले चिन्ह सकेको छैन । राजा आवश्यक छैन । जनताले समय खेर फालेको र नेताहरूको विरोध स्वरूप यो असन्तोष हो । धन्यवाद, २०८१/११/२७ गते

